ACEICIS

10
1975

1975 GRUODIS — DECEMBER Vol. LXV, No. 10

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas

katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

Geroji Naujiena pagal Joną 297
ANTAI... — K. Trimakas 298
Kaip okupacija paveikia tautiečius (I) — Vyt. Vardys 300
Šventųjų metų piligrimai — L. Sidrys 307
Eilėraščiai — A. Zailskaitė 309
ATVIRAI: Kas už sąvokų slypi — K. Girnius ir St. Yla 310
Mūsų šeimoj (4) — J. Dievažys 313
Algis Norvila (fotografijos) 314
ATŽALOS: Dvasia, idealas ir gyvenimas — A. Pemkus, R. Narutytė, A. Rušėnas ir A. Kubiliūtė 316
SUKAKTUVĖS — A. Zailskaitė 318
KNYGOS: Maceinos "Jobo drama" — R. Olšauskaitė 320
LAIŠKAI 321
VEIKLA 322
"Plaučių operos recenzija — Kungšč. A. K. Sylbek'as 325
1975 m. "Ateities" turinys 330

Išdėstymas ir 297 bei 309 puslapių iliustracijos — D. Stončiūtės. Nuotraukos — Alg. Grigaičio (viršelio 1 psl. ir 313), V. Bacevičiaus (323 viršut. kairėj), D. Norvilaitės (300-304), Alg. Norvilos (306, 314-315), Andr. Razgaičio (316, 325, abi 326, 327) ir R. Šilkaičio (abi 318).

Vyriausias redaktorius: Kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130 USA. Telef.: (312) 366-2446. Redaktorė: Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL. 60650, USA. Telef.: (312) 863-6400. Redakcijos nariai: Dalia Bilaišyte, Jurgis Bradūnas, Marija Eivaitė, Jūratė Jasaitytė, Petras V. Kisielius, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Vytas Narutis, Algis Norvila, Roma Olšauskaitė, Antanas Razma, Linas Sidrys, Danguolė Stončiūtė (išdėstymas), Tomas Palubinskas, Raimundas Šilkaitis (fotografija) ir Rimvydas Zailskas (išdėstymas). Kalbą taiso: Danutė Augienė, Kazė Bradūniene ir Pranas Razminas. Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 434-2243. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7 dol., garbės prenumerata — 15 dol., susipažinimui — 5 dol.; visur kitur — 5 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629. Yearly subscription in the US and Canada $7. Single copy $1.00 Second class postage paid at Chicago, Illinois.

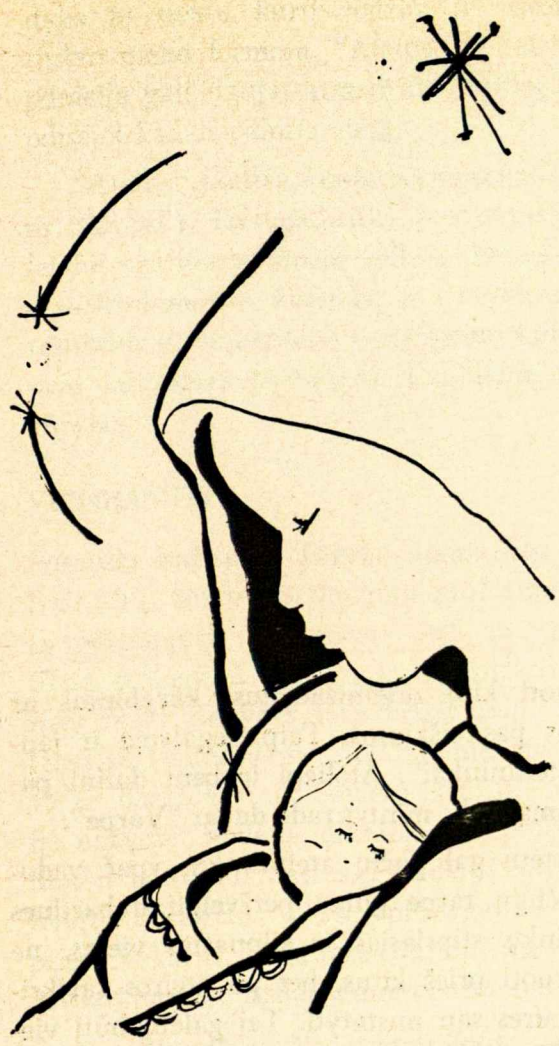

3 *Pradžioje buvo Žodis.*
Tas Žodis buvo pas Dievą,
ir Žodis buvo Dievas.
Jis pradžioje buvo pas Dievą.
Visa per jį atsirado,
ir be jo neatsirado nieko,
kas tik yra atsiradę.
Jame buvo gyvybė,
ir ta gyvybė buvo žmonių šviesa.
Šviesa spindi tamsoje,
bet tamsa jos neužgožė...
Buvo tikroji šviesa,
kuri apšviečia kiekvieną žmogų,
ir ji atėjo į šį pasaulį.
Jis buvo pasaulyje,
ir pasaulis per jį atsiradęs,
bet pasaulis jo nepažino.
Pas savuosius atėjo,
o savieji jo nepriėmė.
Visiems, kurie jį priėmė,
jis davė galią tapti Dievo vaikais —
tiems, kurie tiki jo vardą,
kurie ne iš kraujo
ir ne iš kūno norų,
ir ne iš vyro norų,
bet iš Dievo užgimę.
Tas Žodis tapo kūnu
ir gyveno tarp mūsų;
mes regėjome jo šlovę —
šlovę Tėvo viengimio Sūnaus,
pilno malonės ir tiesos.

Geroji Naujiena pagal Joną, 1, 1-14

Visus jus, kurie šią Gerąją Naujieną išgirdote ir į Įsikūnijusį įtikėjote, sveikiname ir linkime,
kad kiekvienam iš jūsų tos naujienos pažadas pilnai išsipildytų.
"Ateities" leidėjai, redakcija ir administratorius

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

antai...

KALĖDOS

Kalėdos — žmogaus vertės dieviškas pripažinimas. Dėl to ši šventė įkvepia džiaugsmą bei užsidegimą. Džiaugsmą — Dievo "įsivėlimu" žmogaus istorijon. Užsidegimą — atsakyti į kvietimą: Dievui patvirtinus žmogų, nepaliaujamai ir jį savo gyvenimu patvirtinti.

ANUOMET IR DABAR

Varpininkų Filisterių Draugijos leidžiamas žurnalas "Varpas" (1975, nr. 13) atkreipė dėmesį į A. K. inicialais pasirašiusio autoriaus sielojimąsi dabarties ateitininkų veržlumo stoka ("Į Laisvę", 1973 m. gruodžio nr.): "Dar taip neseniai ateitininkijos veržlumas buvo, rodos, nesulaikomas jokių žemiškų jėgų? Visuose frontuose ateitininkai vadovavo ir politikai, ir ekonomijai, ir spaudai, ir menui, ir mokslui, ir kultūrai apskritai. O kas liko dabar?... Tabor farma ne vienam jaunam ateitininkui virto Taboro kalnu... Mokslo ir kūrybos jėgos persvara kairėje. Geri poetai ir rašytojai turi būti tokiais patepti ir pripažinti liberalinių kritikų..." "Varpas" už tai rado reikalą prikišti ateitininkų vadams, nukreipusiems dėmesį nuo kūrybos į politiką.

Prieš dvejus metus A. K. iškeltos problematinės idėjos iki šiol ateitininkų tarpe gyvesnio reagavimo nesulaukė. Tik "Akiračiuose" (Vyt. Gedrimas, 1974, nr. 4-58, 7 psl., cituota "Varpe") trumpai buvo pasisakyta, kad "nei akiratininkai, nei kitokie liberalai... negalvoja uzurpuoti kitų organizacinius, kūrybinius ar kitokius pasireiškimus. Taip negalvoja ir jaunieji ateitininkai". Atoliepį ir bent dalinį patvirtinimą A. K. mintys rado dabar "Varpe".

Vertėtų gal pačių ateitininkų, ypač vadovaujančiųjų tarpe giliau peržvelgti dabartines ateitininkų stipriąsias ir silpnąsias vietas, ne konkuruoti prieš kitus, bet po atviros savikritikos gaires sau nustatyti. Tai galėtų būti vienas 1977 m. kongreso pasiruošimo uždavinių.

KŪRYBA

"Į Laisvę" žurnale A. K. iškeltos ir "Varpe" vėl nuaidėjusios mintys atkreipė mūsų dėmesį ypač į vieną sritį — jaunųjų kūrybinių užmojų puoselėjimą. Šis puoselėjimas vystėsi nuo pat ateitininkijos pradžios. Jis ir toliau turėtų būti mūsų dėmesy. "Ateitis" visada buvo pradedančiųjų rašyti pirmų pastangų apreiškėja. Ir Šatrijos korporacija būrė į meną palinkusius ir sudarė sąlygas saviauklai, savikritikai ir ryšiams tarp vyresniųjų ir jaunesniųjų kūrėjų.

Išeivijoj dėmesys kūrybai, ypač rašto kūrybai, yra labai atslūgęs. Jauniesiems sunku lietuvių kalba išsireikšti. Kūrybiniai bandymai "Ateity" labai sumažėję. Šatrijos korporacija nebesuranda savęs. Negalime pasidžiaugti nei moksleivių, nei studentų rašinių gausumu susirinkimuose, stovyklose — neišskiriant nei jubiliejinės stovyklos.

Veiklaus jaunimo savo eilėse dar turime. Tai rodo, kad ir Jaunimo Kongreso atstovų rinkimai. Turime visi dėti pastangas, kad bent

dalis jų siektų kurti žodžiu ir kitom pasirinkto meno formom. "Ateitis" ir Šatrijos korporacija gali naujai atrasti ateitininkų kūrybos odisėjoj kadais užimtą vietą.

"Ateitis" skelbia konkursą jaunimui (žr. šio nr. 332 psl.). To nepakanka. Studentus ir moksleivius skatiname šiuose veiklos metuose rašyti, o susirinkimuose, kursuose ir stovyklose su vyresniaisiais panagrinėti vertingesnę kūrybą bei savo kūrybines pastangas. Laukiame jaunimo kūrybos.

VIENIJANTIS

Pasaulio Bažnyčių Taryba apima vis daugiau Bažnyčių, bet ir vis daugiau problemų. Įsteigta protestantų Vakaruose 1948 m., ji turėjo tikslą teologiniu dialogu ir organizaciniais ryšiais siekti vienybės tarp krikščionių. 1962 m. Upsalos visuotiniame suvažiavime jau dalyvavo ir ortodoksai iš Sovietų kraštų; su savim jie atsivežė sovietų diktuojamus propagandinius ir politinius tikslus. Prisidėjus buvusių kolonijų Bažnyčių masei, propaganda varoma prieš Vakarus, o Taryba kreipiama stiprinti Afrikos juodųjų išsilaisvinimo pastangas.

Katalikų Bažnyčios įsijungimas santūriai svarstomas. Jaučiama, kad ir Katalikų Bažnyčia atneštų naujų problemų. Vatikano taktika yra saugotis Katalikų Bažnyčią padaryti tik "viena iš" krikščionių Bažnyčių; o pati Bažnyčių Taryba saugosi tokios didelės Bažnyčios ir jos galimos persvaros visoj Taryboj.

Katalikų Bažnyčios nedalyvavimas Pasaulio Bažnyčių Taryboj išjungia ją iš vienos karštos veiklos arenos, apsaugo ją nuo naujų problemų, bet taip pat ir nuo galimybės toj arenoj spręsti krikščionių vienijimosi klausimus. Visuotiniame suvažiavime Nairobi, Afrikoj, pati Taryba stovi kryžkelėj vėl atrasti save.

VEIKLA

Šių veiklos metų eigoje derėtų ateitininkų, ypač studentų ir sendraugių, vienetuose apsvarstyti, ko labiausiai žmonija stokoja ir kuo galėtume prisidėti prie pastangų tas stokas mažinti. Įsidėmėtina yra stoka maisto pasaulyje (žr. birželio "Ateities" 162 psl.), stoka laisvės (ypač religinė priespauda okupuotoj Lietuvoj) ir stoka vienybės (ypač tautiečiuose išeivijoj ir krikščioniuose).

JAUNIMAS

Gruodžio 20 — sausio 6 Pietų Amerikoj net trijose valstybėse vyks lietuvių jaunimo kongresinis suvažiavimas iš viso laisvojo pasaulio. Nevienoje vietovėje — ypač Pietų ir Šiaurės Amerikoj — buvo pastebimas platesnės apimties pasiruošimas; visuomenė buvo geriau informuojama, jaunimo kandidatams į atstovus buvo statomi didesni reikalavimai. Visa tai rodo paties jaunimo didesnį atsakingumo jausmą.

Nėra abejonės, kad prieškongresiniai darbai ir pats kongresas sudarė sąlygas išugdyti visą eilę jaunų visuomenininkų ir bendrai pakėlė jaunimo ūpą dalyvauti lietuvių išeivių tautiniame gyvenime.

NE KĄ ŽINO

Neperseniausiai iš okupuotos Lietuvos su vyru — režisorium atvykusi Marija-Aušra Jurašienė šįmetinėj XXII Europos lietuvių Studijų savaitėj skaitytoj paskaitoj "Kūrybos problema dabartinėje Lietuvoje" nurodė rašytojo sunkų apsisprendimo kelią okupuotoj Lietuvoj: merdėti—nerašyti, rašyti "stalčiui" ar pritapti—rašyti "sovietinei viešumai". Tarp kitko ji teigė: "Ar daug rašytojai žino, kiek politinių kalinių sėdi lageriuose, kalėjimuose, kiek tūkstančių yra persekiojamų už tikėjimą, kiek sėdi saugumo požemiuose? Dauguma ir žinoti nenori, kaip krauju kvepia oras. Bet gal geriau ir nežinoti, nes žinojimas slegia sąžinę, keičia ir užaštrina pasaulio briaunas. Ir už tai vargu ar galima smerkti. Ne ką iš tikrųjų žino demokratinė, laisvojo pasaulio visuomenė apie pavergtųjų tautų likimą, apie kankinamus kalėjimuose ar psichiatrinėse? Net ir visam pasauliui pasakytą tiesos žodį, tokį, kokį pasakė Solženicinas, išgirdę, ar sugeba atsiliepti į jį? Kaip mes galime kaltinti tuose, kurie yra priespaudoje ir baimėje, kada net ir laisvi žmonės nebeturi moralinio impulso reaguoti į kitų, čia pat, netoli esančiųjų kančią?" ("Į Laisvę", rugpiūčio nr.).

Po tokių žodžių gal bent maža dalelyte geriau suprasime tautiečio padėtį okupacinėj priespaudoj (žr. dr. Vyt. Vardžio str. šiame "Ateities" nr.).

Kęstutis Trimakas

KAIP SOVIETŲ OKUPACIJA VEIKIA Į LIETUVIŲ TAUTĄ

Komunistinė tautų politika Lietuvoje

DR. VYTAUTAS VARDYS

Šio mano svarstymo tikslas yra dvejopas. Viena, noriu, kad ir labai bendrais bruožais pasiaiškinti komunistinę tautybių politiką, kaip socialinės kaitos faktorių Lietuvoje; antra, šiuose svarstymuose noriu akcentuoti tos tautybių politikos rezultatą, įtaką lietuviškajam žmogui. Šisai paskutinysis svarstymo aspektas mūsuose susilaukia mažiau dėmesio; jo diskusija nelengva dėl davinių neprieinamumo ir rizikinga dėl radinių kontroversiškumo. Tačiau jinai būtina, nes tolimoje ir galutinėje perspektyvoje Lietuvos likimą nulems ne išoriniai veiksniai, bet Lietuvos žmogus. Ateitis priklausys nuo jo vidinių nusistatymų, tautos pažiūrų į pačią save ir savo likimą, nuo naujojo Lietuvos žmogaus charakterio. Lietuviškoji visuomenė ir žmogus todėl yra svarbiausias mūsų tautos socialinės kaitos faktorius. Šalia jo yra ir du kiti: 1) tai visos Sovietų Sąjungos ir ypač jos valdančiosios klasės vidine evoliucija ir 2) tarptautinė politika, nes jinai daro didžiulę įtaką vidaus kaitai. Tie trys veiksniai nėra tobulai vienas nuo kito atskiriami, todėl reiktų kalbėti ir apie pastaruosius du. Tačiau mūsų pagrindinis dėmesys skiriamas klausimui: kaip sovietizacija pakeitė lietuviškąją visuomenę ir žmogų, kokie tų žmonių nusistatymai ir siekimai, kaip sovietizacija palietė lietuviškąjį tautiškumą?

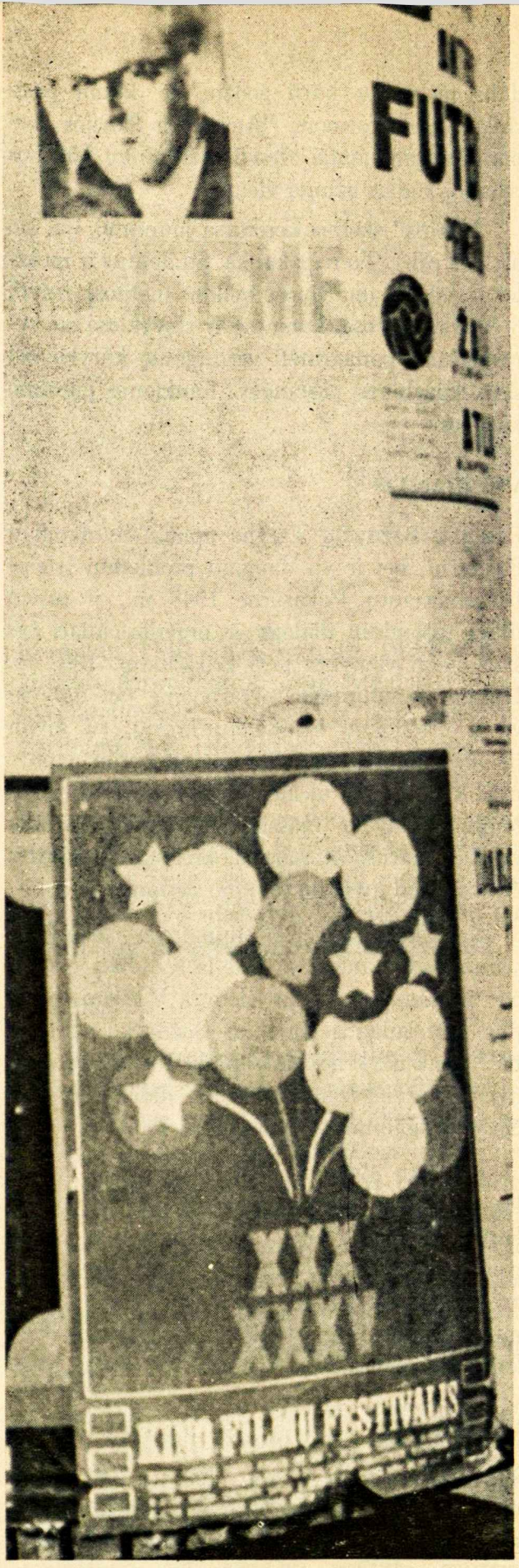

KAIP MARKSAS PAKINKYTAS MASKVAI TARNAUTI

Visų pirma reikia nusakyti sovietinį socialinės kaitos procesą ir jo ryšį su komunistine tautų politika Lietuvoje. Dažnai literatūroje tam procesui apibūdinti yra vartojama sovietizacijos sąvoka. Jinai reiškia, kad politinėje srityje Maskvos valdomoji visuomenė yra perorganizuota į "partijon orientuotą visuomenę"; ekonominėje srity įvestas praktiškai visuotinis

Dr. Vytautas Vardys yra politinių mokslų profesorius Oklahomos universitete, "Lithuania under the Soviets", "Karl Marx: Scientist? Revolutionary? Humanist". knygų redaktorius-autorius, parašęs visą eilę mokslinių straipsnių anglų, vokiečių ir lietuvių kalbomis, buv. American Association of Baltic Studies prezidentas, šiuo metu "Slavic Review" redakcinėj kolegijoj. Buvo Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkas ir "Ateities" redaktorius 1946-1948 m. bei Ateitininkų Tarybos pirmininkas. Čia spausdinama paskaita skaityta jubiliejinėje ateitininkų stovykloje. 300-305 psl. iliustracijos — vaizdai iš okupuotos Lietuvos.

ekonominių institucijų suvalstybinimas, ir tos institucijos administruojamos iš vieno centro pagal iš anksto padarytą centrinį planą; kultūrinėje-idėjinėje srity dominuoja naujų vertybių sistema ir ugdomi žmonės, kurie įtiktų į "partijon orientuotą visuomenę". Šis trilypis procesas turi visuomenę atvesti į komunistinį gerbūvį ir komunistinę visuomenę namuose ir visame pasaulyje.

Iš esmės sovietizacija turi kai kurių bendru-

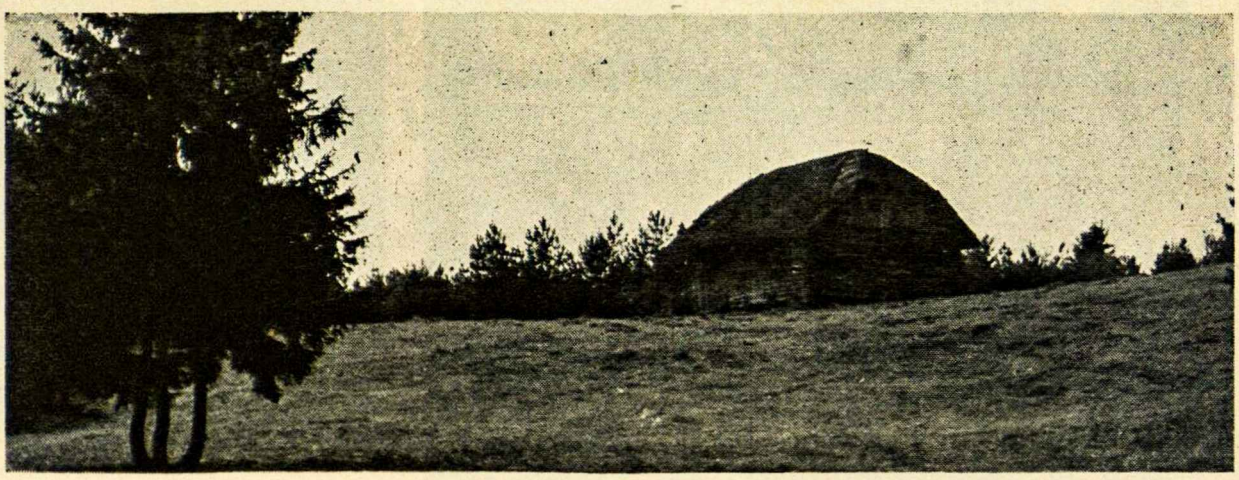

mų su moderniųjų laikų kapitalistine ūkine politika. Sovietizacija — tai komunistų partijos vedama ir jos tikslams naudojama modernizacija.Ši pastaroji sąvoka reiškia tokį išsivystymo procesą, kuris remiasi industrializacija, vedančia į miestų augimą ir miestų civilizacijos plėtimąsi. Šis industrinis vystymasis neša kultūrinio lygio kilimą ir bendrai švietimo, bendravimo ir komunikacinių priemonių plėtojimą, kuris savo ruožtu daro įmanomą vadinamą socialinę mobilizaciją, t. y. pilną ir aktyvų piliečių integravimą į visuomenės darbus ir pilną jų panaudojimą išsivystymo dinamikoje. (Koks tos sovietinės modernizacijos ryšys su tautybių politika?) Komunistų vadovaujama modernizacija siekia perdirbti visuomenę, perorganizuoti kitais socialiniais pagrindais, perkeisti ją į darbo klasę, į industrinį miestietį, didelio ekonominio aparato ratelį, pajungtą universaliam tarptautiniam komunizmo tikslui. Tokio žmogaus vertybės keisis; taigi su juo ir tokio žmogaus charakteris. Čia dar vis neatsisakoma utopijos, t. y. bent viešai skelbiamo (gal privačiai ir nebetikimo) principo, kad, pakeitus socialinius veiksnius, pakeičiama ir paties žmogaus prigimtis.

Tauta esą ir su tautybe bei tautiškumu. Tauta, komunistų teoretikų įsitikinimu, yra socialinis veiksnys. Pakeitus tuos veiksnius, pakitės ir tautos charakteris, kaip tų veiksnių padaras. Tautos charakterį sudaraąs ekonominis gyvenimas esąs pats svarbiausias. Cholmogorovas, studijos apie internacionalizmo augimą Baltijos respublikose autorius, rašo, kad, girdi, ekonominis gyvenimas determinuojąs net ir tautų galvojimo būdą. Taip, pav., internacionalizuojant ekonomiją ar komunikaciją, internacionalizuojamas ir tautinis galvojimas. Šitoji teorija paremta prielaida, kad ne tautos, bet socialinės klasės yra istorijos veikėjai. Tautai Marksas savo teorijoje vietos nerado. Leninas ją pripažino ne teoriškai, bet praktiškai; toks buvo dienos reikalavimas. Tautos sąvoka tačiau netinka į marksistinę teoriją. Todėl nenuostabu, kad, nors Leninas praktiškai tautos elementą pripažino ir net palaikė, jo įpėdiniai stengėsi jį išstumti. Šis išstūmimas teoretiškai formuluojamas marksistiškai, Marksą tokiu būdu panaudojant rusiškai asimiliacijai ir Maskvos valdymui legalizuoti. Tautų vystymasis esąs dialektinis procesas. Kaip socialinės kilmės būtis, tauta visą laiką keičiasi. Jos kaita esanti charakterizuojama dvigubo judėjimo, tautų "sužydėjimo" iš vienos, tautų "suartėjimo" iš kitos. Pilnas tautų sužydėjimas negalimas vien tik vienos pačios tautos jėgomis, pav., lietuvių tautos indėliu, bet tik bendrom jėgom ir bendrų vertybių inkorporavimu į savąsias. Todėl "sužydėjimas" jau pats savaime veda į tautų "suartėjimą". Suartėjimas intensyvėja, ir dabar jau esanti sukurta sovietinė liaudis —tai aukštesnė už atskiras tautas (nacijas) kategorija. Socialinė kaita todėl, nežiūrint išpletojamų tautinių pasireiškimo formų, tautas panašina, ugdo jų bendravimą ir vis didesnę vienybę, iki galop bus pasiektas jų etninis susiliejimas. Socialinės santvarkos utopinis atsiekimas ir tautų susiliejimas, teisingiau, atskirų tautų išnykimas eina ranka rankon. Pagal du įtakingus sovietų autorius Sverdliną ir Rogačiovą, tautos susilies komunizmo atsiekimų pasaulyje.

Kasdienėje praktikoje šie teoriniai išvedžiojimai turi milžinišką reikšmę atskirų tautų gyvenimui ir principams, kurie nusako tų tautų vystymosi kryptį. Pagal Michailą Kuličenko, autoritetingą Komunistų Partijos Centro Komiteto Socialinių Mokslų Aakademijos au-

torių ir darbuotoją, ne tautinė įvairybė, bet tautų asimiliacija išreiškia objektyvinę istorinio vystymosi tendenciją ir tai ne tik pačioje Sovietų Sąjungoje, bet taip pat ir visame pasaulyje. Ši doktrina yra oficiali, patvirtinta Brežnevo jo 1972 metų gruodžio 21 kalboje. Šitokia istorinio vyksmo interpretacija remiasi sovietų tautinė politika. Jei ši intepretacija netiksli, komunistų vedama tautų politika bus taip pat kolosalinė klaida, vieton sovietinių tautų susiliejimo galinti atnešti Sovetų Sąjungos sugriuvimą.

Sovietų Sąjungoje vykstančioji ir sovietų teoretikų pramatytoji asimiliacija yra palaipsnė. Jinai išvis neegzistavo ankstyvuoju Sovietų Sąjungos vadinamu socializmo kūrybos periodu, bet jinai laikoma dalimi komunizmo technologijos pagrindų kūrimo, dalimi tai yra dabartinio laikotarpio. Jis laikoma, oficialiai prasidėjęs 1961 metais. Asimiliacija jau vyksta dabar. Asimiliuojasi diasporos ir mažosios tautybės ir ne būtinai su rusais, bet ir su kitų tautybių masėmis, tarp kurių gyvena. Asimiliacija masine plotme neateisianti staiga, bet palaipsniui; pirma didesnės tautos suvalgys mažąsias, pačios šiek tiek prarasdamos dar didesnėm, o galop didesnes tautas prarys Rusija, tuom pakeisdama ir pačią rusų tautą, nors nesunaikindama nei jos tautos nei jos kultūros. Taigi, šios tautinės evoliucijos viršūnė yra surusėjimas. Sovietų teoretikai, kad ir sutardami dėl pačios asimiliacijos kaip istorinės, objektyvios tendencijos, nesutaria, kaip ir kada jinai galutinai įvyks. Vieni laiko, kad jau atsiekta pakankama asimiliacija pačiai sovietų federalinei santvarkai pakeisti, kiti — ir daugiausia — laukia jos vėliau, kai visas pasaulis bus komunistinis. Tam datos nenurodomos. Dar kiti bando pranašystes, à la "Sovietskaja Estonia" autorius Jakobson, kad estų tauta išnyks tik už 300 metų. Asimiliacijos termino toks tolimas nustatymas gal reiškia abejones, kad toji asimiliacija iš tikrųjų įvyks, o gal partija laiko taktiniai ir politiniai nenaudinga skelbti konkrečias datas, kad nenugąsdinus savo aukų. Svarbu, kad etninė asimiliacija yra laikoma tautų išsivystymo apogėju, į kurį visos tautos jau juda tam tikrais sluoksniais, periodais. Dabartinis išsivystymo laipsnis esąs suartėjimas ir dalinė asimiliacija. Suartėjimui charakteringas tautų internacionalėjimo periodas, apie kurį nemažai yra prikalbėjęs jau minėtasis Cholmogorovas. Vienas to internacionalėjimo požymių yra identifikavimasis su rusų kultūra, savąją nustumiant į pokultūrės laipsnį. Kitos charakteristikos: gyventojų tautinis mišrumas, rusų kalbos, kaip gimtosios, ne rusų tarpe plitimas, dvikalbiškumas, mišrios vedybos, tarptautinės asmeninės draugystės, darbo santykiai, o taip pat nureligėjimas, ateizmas.

STATISTIKOS APIE LIETUVIŠKĄJĄ FORMĄ: STIPRUMO PROFILIS

Kaip matome, Cholmogorovui tautos keitimasis, konkrečiai, jos internacionalėjimas, kaip žingsnis asimiliacine kryptim, jos supanašėjimas su kitomis reiškia: 1) ne tik tautinės formos kaitą, pav., dvikalbiškumo įteisinimą, 2) ne tik komunikacijos tarptautinimą, sakysim, asmeninių ar darbo santykių pagrindu, 3) bet taip pat ir tautos pasaulėžiūros kaitą. Sovietizacija esanti sukūrusi socialistinę naciją; socialistinei nacijai būdingas sekuliarizmas, nureligėjmas, netgi dar daugiau, ateizmas. Cholmogorovas tuom išreiškia ir mintį, kad ateistinių įsitikinimų tauta greičiau internacionalizuosis arba, mūsiška šnekant, nutautės. Ateizmo skleidimas Sovietų Sąjungoje turi todėl dvigubą funkciją: ne tik grynai ideologinę, kuria siekiama radikalia su sekuliarizuoti žmogų, bet ir tautnę, kuria siekiama nusilpinti tautinį atsparumą. Čia susitinka žmogiškumas ir tautiškumas, t. y. propozicija, kad tautiškumas nėra tik tautinė forma, bet forma, surišta su tam tikromis dorinėmis ar egzistencinėmis charakteristikomis; žmogus ir tautietis persikryžiuoja.

Pažvelkime dabar iš arčiau, kokie Lietuvoje įvyko socialiniai pasikeitimai ir kokias tautines ir žmogiškai vertybines pasėkas tie pasikeitimai pagamino.

Socialinės kaitos variklis Lietuvoje, kaip jau minėta, buvo sovietinio pobūdžio, t. y. Komunistų partijos vedama ekonominė politika, kurios pagrindinė charakteristika —skubi, centriškai integruota industrializacija. Nors jinai neprasidėjo ant pliko lauko — net Leonidas Brežnevas pripažino, kad Baltijos Valstybės, tarp jų ir Lietuva, tuo metu kai tapo sovietinėmis respublikomis (teisingiau, buvo jėga inkorporuotos) nebuvo atsilikusiomis pakraščio provincijomis — tačiau sovietinis industrinis progresas buvo labai greitas. Taip per 30 metų, tarp 1940-70 metų, Lietuvos industrinė produkcija, sovietų duomenimis, padidėjo 39 kartus. (Tai tempas aukštesnis nei sovietų vidurkis) Kaip rezultatas, didesnė pusė Lietuvos ekonominio produkto yra pagaminama Lietuvos pramonės. Iš žemės ūkio Lietuva begauna tik apie 25 proc. visų pajamų. Iš to sekė tam tikros socialinės pasėkos: Lietuva miestėjo labai greitai: iš 23 proc. miesto gyventojų 1940 metais į 55 proc. 1974-taisiais. Kitaip tariant, 0.93 proc. gyventojų kiekvienais metais persikėlė į miestus. Tuo pat laiku, darbininkų klasė Lietuvoje išaugo nuo 6.4 proc. 1936 metais į 36 proc. 1970 metais. Gi žemės ūky dirbančiųjų skaičius sumažėjo per pusę, iš 76.7 proc. iki 31 proc. Pragyvenimo lygis, nors labai nusmukęs pokario metais, jį lyginant su prieškariniu, Chruščiovui valdant ėmė kilti ir 1970 metais Lietuvos gyventojo vidutinės pajamos buvo trečios savo didumu Sovietų Sąjungoje. Pirma vieta priklausė, kaip galima laukti, Estijai su 1587 rb., antra — Latvijai su 1574 rub. ir trečia Lietuvai su 1336 rub.

Čia reikia taip pat pakartoti kai kurias kitas, gal jau ir žinomas, statistikas, kurios liečia etninį krašto charakterį ir lietuviškosios tautinės formos išlaikymą rašte ar žodyje. Įdomu ir svarbu pastebėti, kad šiose srityse Lietuvos patirtis buvo skirtinga nuo Latvijos ir Estijos, kur socialinė kaita atnešė nežmoniškai dideles mases rusų, labai surusindama ir partijos bei valdžios aparatą bei numušdama estų bei latvių proporciją gyventojų tarpe. Lietuvoje svetimtaučių procentas išliko panašus per beveik visą pokario laikotarpį: 1970 metais net 80.6 proc. respublikos gyventojų buvo lietuviai; rusų skaičius 1959 metais paaugo iki 8.5 proc., bet 1970 pakilo tik iki 8.6proc. Nors tai reiškė rusų skaičiaus patrigubėjimą, lyginant su prieškariniais daviniais, tačiau tai nesudarė iš Lietuvos rusų atskiros su lietuviškąja konkuruojančios bendruomenės. Todėl nenuostabu, kad Lietuvoje daug didesnis nei Latvijoj rusų skaičius moka ir lietuviškai, net 30.7 proc. visų rusų, kai tuo tarpu lietuvių rusiškai kalbančių procentas yra 34.8 proc. Čia taip pat svarbu pridėti, kad, nors rusiškų leidinių ir vienetais ir egzempliorių skaičium, Lietuvoje ūgterėjo, lietuvių kalba tebeišlaiko savo procentus, leisdama knygas, žurnalus ar laikraščius. Estų ir latvių patirtis čia taip pat skiriasi; jinai tenai, ypač Latvijoj, nepalanki tautinei lyčiai.

Šiuose statistiniuose rezultatuose sunku įmatyti tautinės formos sumenkėjimą ar pasikeitimą į netautinę. Tai toliau paryški, kai pažiūrime į gimtos kalbos vartojimo statistikas. Pats patikimiausias tautinės lyties kriterijus yra ne kas kitas, kaip gimtoji kalba. Gali, tiesa, ir lietuviškai kalbantis nebegalvoti lietuviškai ir nebesijaust lietuviu (prie šios problemos netrukus prieisime). Normaliose aplinkybėse tačiau gimtoji kalba nurodo ir tautybę, taigi ir tautinę lytį. 1970 metais 99.5 proc. visų Lietuvoje gyvenančių lietuvių savo gimtąja kalba užrašė lietuvių kalbą. Tai ne tik labai aukštas procentas, aukštesnis už latvių ir estų, bet ir padidėjęs procentas, nes 1959 metais jis buvo 0.27 proc. mažesnis. Dar daugiau, tai procentas didesnis negu pačių rusų Lietuvoje. 1970 m. iš visų rusų gyventojų 1.95 proc. užsirašė lietuvių kalbą kaip gimtąją, kai tuo tarpu tik 0.18 proc. lietuvių taip padarė su rusų kalba. Kitaip tariant, tautinė kalbos lytis Lietuvoje neturi nuostolių rusams ar kitiems nelietuviams gyventojams. Čia įdomu pastebėti, kad pagal rusų antropologės Terentjevos studijinius davinius, lietuviai nepraranda tautinės lyties nei mišriose vedybose. Čia mūsų tautiečiai pasirodo turi mažiau įtakos nei estai ar latviai, bet 1965 metais iš visų mišrių rusų-lietuvių šeimų Vilniuje, 52 proc. jaunimo (kuriem sueina 16 metų) savo tautybe deklaravo ne rusų, bet lietuvių tautybę.

Šie daviniai nepaneigia relatyvaus Lietuvos Komunistų partijos sulietuvėjimo, bet jie tikrai nepatvirtina marksistinio-sovietinio įsitikinimo, kad sovietiškai vedama industrializacija perkeis tautą. Lietuvoje visos rodyklės rodo kaip tik į kitą pusę, į tautinę formos grynėjimą, nors socialinės institucijos ir stipriai surusintos. Šitąja padėtimi Lietuvoje ir džaugiamasi ir didžiuojamasi.

Bet tai tik pasėkų dalis. Tautinės lyties padėtis Lietuvoje daug geresnė nei autonominėse republikose, nei Ukrainoje ar Baltgudijoje, nei Estijoje ar Latvijoje, ir panaši į Kaukazo tautų situaciją, ypač į Gruziją. Tačiau, kaip Cholmogorovas rašė, tautybės proceso dinamikoje svarbios yra ir žmogiškosios vertybės, psichologinės ir net biologinės charakteristikos, kurios nebūtinai ką tiesiogiai bendra turi su tautine lytimi. Jos tačiau dažnai apsprendžia pačios tautybės išlikimą. Čia nekalbame apie katekizmines dorybes ir įspėjimą "arba būti doru, arba pražūti", tačiau šiose tradicinėse sampratose yra daugiau tiesos, negu modernus žmogus nori prileisti. Prisiminkime, pavyzdžiui, degtinę ir Amerikos indėnus; retai kas nuneigs gėrimą, padėjus baltajam žmogui indėnus sunaikinti. Prisiminkime "klaipėdiečių" kategoriją prieš ir po pirmojo didžiojo karo. Nors jie dar kalbėjo lietuviškai ir kai kas net skaitė "Letuviszką zeitungą", kultūriškai jie buvo nusilenkę vokiečiams, politiškai jiems pasidavė ir didelė jų dalis vokiečiais galų gale ir pasidarė.

Lietuvoje yra įvykę keli svarbūs pasikeitmai, kuriuos čia stengsiuos užregistruoti, iš anksto pasakydamas, kad tai ne apklausinėjimų rezultatai, bet išvados, susidariusios daugiausia iš skaitybos ir komentarų lietuviškoje sovietinėje spaudoje, iš įvairios literatūros apie Lietuvą, kuri mus yra pasiekus per Vakarų spaudą. Bandysiu taip pat diferencijuoti tarp įvairių socialinių bei demografinių grupių.

(Pabaiga sekančiam numery)

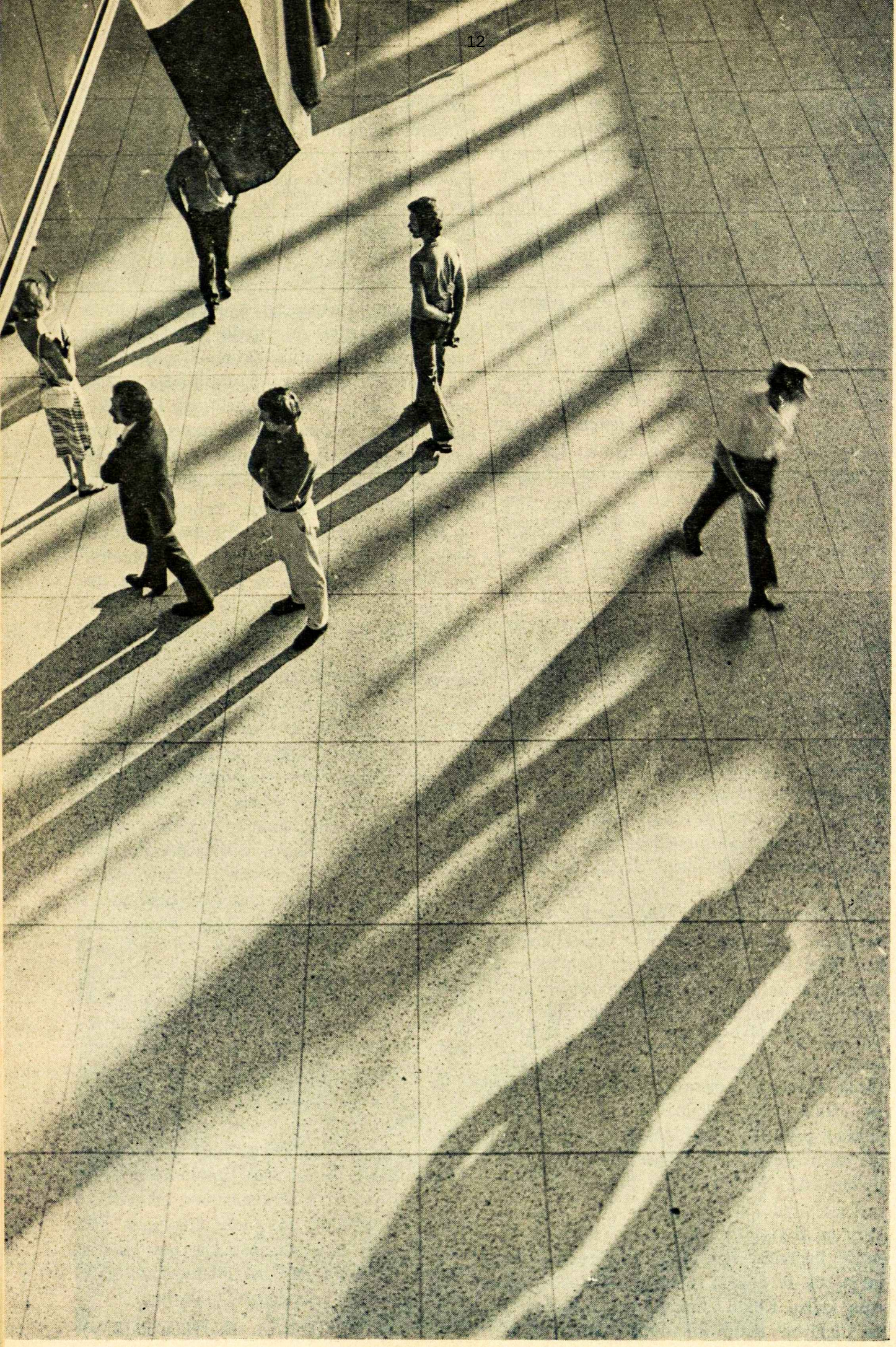
12

ŠVENTŲJŲ METŲ PILIGRIMAI – SU NEŠTUVAIS

Argi ateitininkų misijos tikslas nėra visai tas pats, kurio siekė vyrai, neštuvais atgabenę žmogų pas Kristų?

LINAS SIDRYS

Šių Šventųjų metų sutapimas su mūsų Jubiliejine stovykla, nors ir atsitiktinis, visgi mums, ateitininkams, yra džiuginantis ženklas. 65 m. jubiliejus, kurį mes iškilmingai šventėme Dainavoj, iš esmės yra žvilgsnis į praeitį. Mes nepamiršom ir nepamiršime, iš kur esame atėję, iš kur esame kilę. Tačiau, kaip ir vardas visada primena, mums būdingas yra dėmesys, atkreiptas į ateitį. Lygiagrečiai šventė mus skatina tai daryti.

Šventieji metai yra ženklas, kuris rodo į ateitį. Šventumo idealas yra neklystantis kelrodis, nurodantis visiems piligrimams teisingąją gyvenimo kryptį. Šventųjų jubiliejus galim minėti ir juos dažnai prisimenam. Tačiau pats šventumas nėra gyvųjų ypatybė; ji kovojantiems žmonėms tebėra ateities viltis. Katalikai teologai dažnai primena, kad mūsų padėtis teprilygsta piligrimams, dar nepasiekusiems savo tikslo.

Kalbėdamas Jubiliejinėje stovykloje apie krikščionišką humanizmą, kun. dr. V. Rimšelis klausytojams teigė, kad gyvenime užtiktas gėris, grožis ir tiesa padaro žmogų neramų, nes tai jam prisimena žmogiškosios buities ribotumą. Anot kalbėtojo, mes esame ištroškę keleiviai, kuriems pridera prisiminti, ką Kristus sakė: "Jei tu mane pažintum, tai iš manęs prašytum gyvojo vandens, trykštančio iš amžinojo gyvenimo".

Šventųjų metų proga daug ateitininkų aplankė šv. Petro sostą. Be abejo, keliaudami į Romą, jie juo jautriau pajuto piligrimo buitį. Pačia kelione jie išreiškė mūsų visų džiaugsmą, kad, kaip ateitininkų Credo, tvirtina, Katalikų Bažnyčia betarpiškai susijusi su apaštalais ir turi savyje visą Kristaus mokslą ir jo mokymo dvasią. Šv. Povilo žodžiais, "Gyvojo Dievo Bažnyčia yra tiesos atrama ir pagrindas". Per visus amžius Bažnyčia pasirodo, kaip meilės, išganymo ir ištikimybės šaltinis. Apie šio šaltinio centrą keliautojai ir susitelkė.

Išeivijos lietuviams piligrimo būties sąvoka lengvai suprantama. Nė nereikia jos išsamiai aiškinti, nes tie, kurie pasijaučia nematomos žemės tautiečiais, lengvai supranta esantys nematomo Karaliaus tarnai. Esame nariai tautos, kuri neturi saugios valstybės. Mūsų humaniška ypatybė — lietuviškumas — neturi pastovios ar tvirtos pastogės visame plačiame pasaulyje. Laisvai apsisprendę neapleisti savo mažos ir vargingos tautos, mes savo laikinoj gyvenvietėj neįleidžiam šaknų. Lietuviai, kurie aukojasi išlaikyti išeivijos gyvastingumo laisvę, tuo ir atsitraukia nuo materialinių patogumų bei nuosėdų siekimo.

Į Romą nuvykę piligrimai netrukus grįžo. Dainavoje Jubiliejinė savaitė atėjo ir praėjo. Nei prie katalikybės šaltinio, nei prie tautiškumo centro ilgesnį laiką pasilikti visiems nėra įmanoma. Tačiau tiedu įvykiai, net ir tiems lietuviams, kurie juose nedalyvavo, buvo paskatinimas dar geriau pažvelgti į tas jau suprantamas, bet neišsemiamas galimybes —katalikybę ir tautybę. Laiko bėgis ir mūsų išsisklaidymas reikalauja iš mūsų, kad mes individualiai juos vis giliau svarstytumėme ir vis geriau jais rūpintumėmės.

Kiekvienas žmogus įpareigotas siekti viršgamtinės gyvybės, šviesos ir dabartinio gamtinio gyvenimo teisingos tvarkos. Tie, kurie įžodžiu Dievui ir draugam pažadėjo kreipti ypatingą dėmesį į penkias gyvenimo sritis, turi ypatingą įpareigojimą.

Ateitininko rūpestis savo veikla, savo pareigom visados turėtų prasidėti rūpesčiu savo krikščioniškąja formacija. Kai kuriose gyvenimo aplinkybėse katalikiškosios dvasios šaltiniai dažnai neprieinami. Tad turime jais gyventi vidiniai, pažindami ir juos mylėdami. Mūsų pačių buitis turi būti jų aplieta ir praturtinta. Tada efektinga veikla savaime plaukia iš buities pilnumo. Ateitininkų globėjo šv. Tomo Akviniečio žodžiais: "agere sequitur esse" —"koks kas yra, taip ir veikia".

Šita sąvoka buvo mums pristatyta Jubiliejinėje stovykloje įvairiais būdais. Ekscelencija vysk. V. Brizgys pamoksle pabrėžė mintį, kad Dievas nesimeldžiančio žmogaus į jokią misiją nepašaukia. Politinių mokslų profesorius Vytautas Vardys paskaitoje kėlė tezę, kad Lietuvos ateitis ir likimas bus toks, koks Lietuvoje susiformuos žmogus. Uždarymo iškilmėse Ateitininkų Tarybos pirminin-

kas kun. Gediminas Kijauskas, S.J., patvirtino dr. Vardžio tezę, pridėdamas pastabą, kad "mūsų ateitininkija ir išeivija bus tokios, koks susiformuos mūsų žmogus čia išeivijoje".

Mūsų asmeniška formacija —tai tik pradžia. Keliaujam šventumo idealo link ne vieni, bet su šeima, visuomene, tauta. Padėtis prašosi tikslių gairių šiai kelionei, kurios būtų aiškiai apibrėžtos ir visų sekamos. Priešingu atveju, istorija mus moko, kad net pasiaukojusi piligrimų eisena gali lengvai pavirsti plėšikų būriu arba aklų klajūnų gauja. Kaip kitaip galima išaiškinti Izraelio tautų problemas su Mose Sinojaus dykumoje arba Kryžiuočių elgesį Lietuvoje?

Sustoję ir užsitikrinę, kad mūsų žmogiškasis darbštumas veiksminamas Dievo valios, o mūsų žmogiškasis gėris Kristaus malonės, galėsime teikti tinkamą pagalbą savo aplinkai. Žodžiu tariant, tinkamai pasiruošęs ir išsilavinęs ateitininkas sieks atsakingų vietų dabartinėje visuomenėje. Viena, gerai pasiruošęs studentas bus geras darbininkas; antra, atsakingos vietos duoda daugiau progos atlikti daug gero ir kartu užtaisyti spragas, kur visuomeniniai veiksmai atskiri nuo dvasinių-moralinių tikslų.

Trečia, būdami lietuviška dalis tos pasaulio mažumos — sąmoningai praktikuojantys katalikai — norim kitiems žmonėms duoti patį geriausią pavyzdį. Turėtumėme norėti įrodyti kiečiausiam agnostikui, kad Kristaus mokymas inspiruoja tobuliausią bendruomenę ir jos idealų įkūnijimą gyvenime. Kun. dr. V. Rimšelis teigė, kad modernią kultūrą turime pašventinti iš vidaus. Kas kitas, jei ne katalikai pasauliečiai savo įprastame darbe gali tai padaryti? Antras Vatikano susirinkimas skyrė daug dėmesio šiam klausimui.

Prof. Keblys teisingai pastebėjo, kad Amerikoj gimę ir išaugę lietuviai teturi mažai vilčių konkuruoti ir pralenkti Lietuvoje gimusius kultūrinėje veikloje. Tačiau aš manau, kad tai nėra vienas iš mūsų pagrindinių rūpesčių. 1900 m., kai Lietuvos iš kaimo inteligentai užsienyje pakliuvo tarp nelauktų ideologinių sąjūdžių ir prarado savo tikėjimą bei atsižadėjo savo tėvų žemės, kultūrinis "apsiginklavimas" buvo itin svarbus. Tačiau dabartinė Lietuva jau yra aukštos kultūros kraštas. Daugumas jos piliečių jau miesto gyventojai. Dabartinė problema yra ne ta, kuria prof. Stasys Šalkauskis sielojosi, būtent, kad tauta "pavėlavusi įsijungti į visuotinę ideologinę bendruomenę". Lietuvos dabartinė problema yra ta, kad ji priverstinai sulaikyta nuo jungimosi į universalinę religinę bendruomenę.

Katalikiška teologinė bendruomenė ieško, kaip išvystyti kristocentrišką pasauliečio gyvenimą. Reikia tik pažvelgti į trumpą pasauliečių šventųjų sąrašą ir įsitikinti, kad tai dar neišspręsta problema nuo 5-to šimtmečio. Ypač sunkiau dabar, kai modernusis industrinis, komercinis bei akademinis gyvenimas iškelia tiek naujų tikėjimo problemų

Lietuvoje, nors kai kurių tikėjimas yra net degantis, visuotinis tikėjimo pagrindas tebėra užšaldytas prieškarinis paveldėjimas. Nors tikėjimo mokymai tokie pat teisingi, kaip ir anksčiau, jų pristatymo formos gali būti nesuprantamos dabartiniams studentams. Jiems neįmanoma sąmoningai ir organizuotai svarstyti savo tikybą arba savo tikėjimo išraišką, kaip yra daroma visur kitur.

Turėdami prieš akis Kronikos leidinius ir žinodami, kad jos leidėjai deda daugiau širdies ir pastangų į savo tikėjimą ir darbą, negu bet kas iš mūsų čia Amerikoje, ar turim pagrindo apie Lietuvos katalikus rūpintis? Manau, kad turim. Buvo minėta tezė, kad Lietuvos ateitis ir likimas bus toks, koks Lietuvoje susiformuos žmogus. Kroniką ruošė mažos grupės. Mases formuoja tenykštė politinė ir mokslinė struktūra. Žmonių masės priverstinai sulaikytos nuo krikščioniškosios formacijos. Atsidūręs į ateistinę indoktrinaciją, humanistinę depersonalizaciją ir politinę prievartą, tik nepaprastai stiprus tikėjimas nesustings.

Todėl mums, ateitininkams, kaip ir visai mūsų tautai, Šventieji metai turi ypatingos reikšmės. Argi ateitininkų misijos tikslas nėra visai tas pats, kurio siekė vyrai, neštuvais atgabenę paralyžuotą žmogų pas Kristų? Jiems kelias buvo užkirstas susispietusių žmonių ir nebuvo pro kur neštuvus prastumti. Tačiau jų žygis nepaprastas tuo, jog jie nepasidavė. Jie net plytas nulupo nuo stogo ir nuleido ligonį su neštuvais ties Jėzumi. Kristus stebėjosi tokiu jų tikėjimu ir atleido ligonio nuodėmes.

Žiūrovai stebėjosi, kad ligonio sveikata buvo grąžinta dėl jo pasitikinčių nešėjų. Tuo tarpu kiti ligoniai gulėjo nepajudinti ir nepagydyti. Vėliau Kristus paaiškino, kad "dangaus karalystė jėga puolama, ir smarkieji ją sau grobia". (Mt. 11-12)

Neštuvų gabentojai yra evangelijos bevardžiai šventieji, kuriuos mes galim prisiminti šiuo metu ir kurių pavyzdžiu galim vadovautis. Jie meilę kaimynui, reiškiamą sunkiu darbu, jungė su pasitikėjimu Kristumi. Savo laisvu apsisprendimu jie pasisiūlė nešti kaimyno negalavimus gyvenimo keliu, kad jis būtų išgydytas. Darydami tai, ką jie galėjo, jie sudėjo padėties sėkmingą sprendimą į Kito rankas.

Parašęs šias mintis, esu įsitikinęs, kad čia tik iškeliama į aiškią sąmonę tai, kas mažiau ar daugiau glūdi išeivijos ateitininkų nusistatyme, nusiteikime ir nujautime.

ALDONA ZAILSKAITĖ

KALEIDOSKOPAS

Jis laužo, surenka ir žaidžia
mano dienom, dienom kitų
ir dėsto vis naujom figūrom.

Kas suka jį ir kur nukreips
jo daugialypę veidrodinę akį?

Ir kas per ją ir kaip
matys mane, matys kitus,
matys suskaldytas, supintas, margaspalves
lemtis žmonių beakių,
begraibstančių kelių?

SAULĖLYDIS

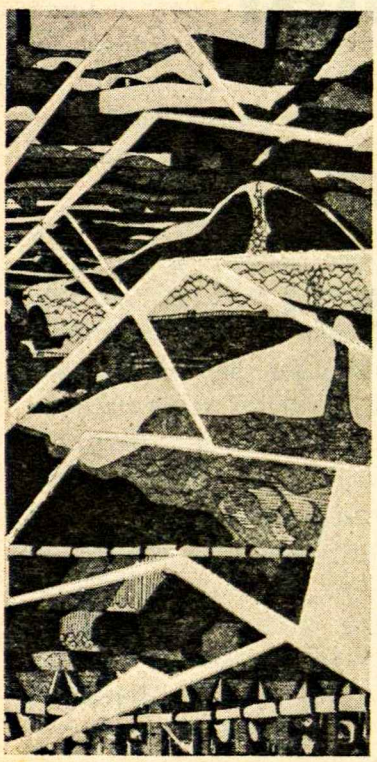

Saulėlydis bronza apkaustė medines langines.
Aš jau seniai gyvenu už bronza apkaltų langų
Ir tik pro plyšelį regiu metalinę įkaitintą saulę,
Įsuptą vaivorykštės skraistėn
Už juodų ispaniško šilko miškų.

PO AUDROS

Vaivorykštė ištryško violetiniam,
Lyg slyvoje, lietum pribrinkusiam
Danguj.

Prieš vakarinę saulę švyti oras
Lašais skaidriosios... Nelauk manęs.
Pabūk viduj.

Ten palikau koralo lotusą nefrito lapais,
Ten uždariau vaivorykštę žirandelio narve,
Ten surinkau aš saulę krištoliniam inde.

ĄŽUOLAS

Vėlyvą rudenį, belapis ąžuolas
Iš švino debesų maitinas
Likučiais vasaros audrų
Ir šukėm saulės spindulių.

Todėl, kai aš remiuos į jo kamieną,
Glaudžiuosi ir girdžiu,
Kaip miega griausmas jo krūtinėj,
Kaip traška žaibas sunerimęs,
Belaukdamas pavasario liūčių.

atvirai

BANDANT SUGRIEBTI TAI, KAS UŽ SAVOKŲ SLYPI

Savo straipsnyje "Ateitininkų misija" ("Ateitis", gegužės Nr. 132 psl.) kun. Yla liečia aibę klausimų: skirtumą tarp sąjūdžio ir organizacijos, ateitininkų pareigą tarnauti, o ne vadovauti bendruomenei, ateitininkų narių kokybės problemą, mūsų misijos vykdymui reikalingą orientavimą, motyvavimą, mobilizavimą ir t. t. Man gan neaišku, koks sąryšis tarp visų šių elementų, kokia kun. Ylos pagrindinė mintis, tad pasitenkinsiu, pasisakydamas apie tik vieną jo straipsnio dalelytę, būtent, apie 'kristocentrizmo' ir 'įkristinimo' sąvokas.

Anot kun. Ylos, ateitininkai dar nėra pilnai įsisąmoninę, kad mūsų organizacijai "esminiai dalykai yra sąjūdinis momentas ir kristocentrinis akcentas", kad mūsų ideologinis parengimas "be kristinio akcento gali likti racionaliai šaltas ir apskaičiuotas', tuo nepatenkindamas mūsų brandesnių narių, ir kad "labiau ir labiau turėtume įkristinti" humanistinį auklėjimą. Bet prileidus, kad 'kristocentrizmas' turi ką nors bendro su Kristaus pastatymu centre, ką konkrečiau reiškia ši sąvoka, kaip galime ją apibrėžti, atskleisdami jos turinį kitomis sąvokomis? Juk to nepadarius, savaime kyla klausimas, ar ši sąvoka prasminga, ar ji iš viso skiriasi nuo kitų, daugiau kasdieniškų sąvokų? Deja, kun. Yla mažai ką mums pasako. Tiesa, vienur jis lyg suartina kristocentrizmą su polinkiu į pietizmą ir misticizmą, kitur lyg ir prieš pastato tai šaltam racionalizmui. Bet vis tiek kristocentrizmas skiriasi nuo misticizmo, ir, antra vertus, šitoks sutapatinimas daugiau liudija pačiam kun. Ylai pageidautiną organizacijos išsivystymą, negu sąvokos loginę analizę. Kiti kun. Ylos pasisakymai apie narių kokybę ir kiekybę, apie standartų bei kriteriumo neturėjimą, aktyvesnių narių nusivylimą yra per bendri bent kokiam tikslesniam kristocentrizmo apibrėžimui.

Tai liekame su neišryškinta sąvoka. Tiesa, trumpame straipsnyje nėra vietos sąvokas giliau

"... prileidus, kad 'kristocentrizmas' turi ką nors bendro su Kristaus pastatymu centre, kaip galime (šią sąvoką) apibrėžti? Juk to nepadarius, savaime kyla klausimas, ar ši sąvoka prasminga...?"

išaiškinti, bet, tuo pačiu ruožtu, neišaiškintos sąvokos iš viso neturėtų būti vartojamos. Esu aplamai skeptiškas, ar 'kristocentrizmas' ar 'įkristinimas' turi kokį nors savą turinį, kurio negalėtume gan lengvai išreikšti, nevartodami šiuos gan miglotus žodžius. Kaip gi bebūtų, kun. Yla turėtų išaiškinti: (a) kaip kristocentrinis akcentas skiriasi nuo krikščioniško ar katalikiško akcento, (b) kodėl ateitininkai, ypač tie, kurie linkę neigiamai vertinti misticizmą, turėtume suteikti kristocentrizmui centrinę rolę, ir (c) kas konkrečiai laikoma humanistinio auklėjimo įkristinimu. Jei šitokie ir dar kiti klausimai bus tinkamai atsakyti (ir manau, kad bandymas juos atsakyti vertingas), tik tada galėsime suprasti, ką teigiame, kai vartojame šias sąvokas.

Nemanau, kad šitokios sąvokos analizės nesvarbios; atvirkščiai —laikau jas esminėmis. Pas ateitininkus, kaip visoje išeivijoje, yra paprotys visus esminius laiko klausimus atsakyti tuščiais, bet gražiais ir imponuojančiais šūkiais. Pritaikydami Kierkegaardą, galime sukurti šitokį pokalbį: Kodėl mūsų organizacijos blėsta? Atsakymas gan aiškus: juk joms trūksta kristocentrizmo (ar tautinės sąmonės, ar moralinio jautrumo, ir t. t.). Kodėl mūsų jaunimas neįsijungia į mūsų organizacijas? Juk jiems trūksta kristocentrizmo (ar tautinės sąmonės, ar moralinio jautrumo, ir t. t.). Kaip išgelbėsime mūsų jaunimą bei organizacijas? Gan aišku: įskiepysim kristocentrizmo... O jei tai neveiks? Dar gan aišku: įskiepysim daugiau. Šituo nenoriu paneigti kristocentrizmo, tautinės sąmonės ar moralinio jautrumo vertės, ar teigti, kad iš viso nėra problemų, kurios gal atsiranda dėl šių savybių stokos, bet tiktai konstatuoti, kad dažniausiai mes šitaip kalbame, kai nenorime, negalime ar tingime panašius klausimus rimčiau pergalvoti.

Kęstutis Girnius

Kęstutis Girnius rašo disertaciją ir tikisi iš Chicagos universiteto netrukus įgyti filosofijos daktaratą. Jis yra Moksleivių Sąjungos referentas Ateitininkų Federacijos valdyboj.

"Eiti prie tokių dalykų, kaip kristocentrizmas... tik loginės analizės keliu... būtų kažkoks skalpeliu mėsinėjimas, ieškant atskirų raumenėlių, kai liečiamas pagrindinis nervas."

Atliepio autorius pasirinko iš "Ateitininkų misijos" vieną "dalelytę", mažiausiai vystytą, tik brikšteltą, bet svarbią. Sako, nesupratęs straipsnio pagrindinės minties ir neradęs ryšio tarp elementų. Užsakytas ateitininkų tarybos posėdžiui, straipsnis prieš pora metų buvo skaitytas Toronte jauniems tarybos nariams, ir jie pagrindinę mintį suprato, rado ryšį tarp elementų, ilgai ir konstruktyviai diskutavo. Tas pats amžius, artimas intelektualinis lygis, kodėl skirtingas temos traktavimas? Priežastis gal bus ta, kad atsiliepusiajam nūnai rūpėjo ne tiek esminė tematikos pusė, kiek formalinė - metodinė. Besigrumdamas su sąvokomis kaip jaunas filosofas, jis ir "užkliuvo" už tos straipsnio "dalelytės", kuri jam pasirodė "miglota" sąvokiniu požiūriu.

Kaip jautrus autorius sąvokoms, rodo, kad ir šis jo reikalavimas: "Neišaiškintos sąvokos iš viso neturėtų būti vartojamos". Žinok, Dievuli mielas, kuri sąvoka kuriam skaitytojui bus neaiški ir pradėk kiekvieną retesnį terminą "puošti" sąvokų analizėm, ir ne bet kokiom, o loginėm. Sąvokų analizės esančios svarbios, netgi esminės, sprendžiant bet kurį esminį laiko klausimą. Dėl to baramas ne tik kun. Yla, bet ir ateitininkai, ir visa išeivija, kad, užuot vartoję jo siūlomą metodą, tik žaidžia "tuščiais, bet gražiais ir imponuojančiais šūkiais". Argi tik du tėra svarstymo būdai — sąvokinis ir šūkinis, ir kodėl vienas geras, o antras blogas? O kur vaizdinis būdas, kurį naudoja beletristika, taip pat sprendžianti esminius laiko klausimus be šūkių ir be sąvokų analizių?

Metodas, kurį Kęstutis Girnius vadina esminiu laiko klausimams, vis dėlto yra daugiau mokyklinis - akademinis. Jo laikosi profesoriai, kurie dėsto filosofijos, teologijos ar kitų humanitarinių mokslų pradmenis, ir studentai, kurie rašo pradinius referatus ar baigmines dizertacijas. Pritaikyk šį metodą publicistikai ir ją suparalyžiuosi. Vartok jį visuomeninėj veikloj, ir atsakymas išeis nemažiau banalus, negu Kierkegaardo improvizacija. Turim gi logikų, kurie nesusikalba su sava visuomene. Turėjom loginę-filologinę metodo persvarą teologijoje, ir ji užmušė dinaminę mintį bei gyvą dvasią. Ar besiverčia loginėm sąvokų analizėm šių dienų filosofija, ar aiškina sąvokinius "naujadarus" kad ir toks Heideggeris?

Eiti prie tokių dalykų, kaip kristocentrizmas, kristocentrinis humanizmas, įkristinimas tik loginės analizės keliu, man regis, būtų kažkoks skalpeliu mėsinėjimas, ieškant atskirų raumenėlių, kai liečiamas pagrindinis nervas. Imkim Pascalį, filosofą ir matematiką, vieną ankstyvųjų kristocentrinės minties puoselėtojų. Paskaitykim jo "La mystere de Jesus" ir komentarus, kuriuos parengė Gabriel-Marie Garonne "Ce que coyait Pascal" (Mai-

son Mame, Paris 1969). Pascalio lūpomis kalba kažkas kita, tik ne logika; kalba ir svilina, virpina tave. Pascalis "analizuoja" kristocentrizmą tiesioginio pajautimo, visumos įžvelgimo, sakytume, mąstymo keliu. Imkim kitą pavyzdį — A. Jakštą, tipišką logiką, kuris negalėjo tęsti sakinio, nesumezgęs jo į silogizmą. Kodėl jis "sutirpo" prieš Dovydaičio deklaraciją, paruoštą be silogizmų? Filosofas, kuris kartu buvo ir teologu, suprato, kad kristocentrinei minčiai praskleisti reikia kitos kalbos. Nevartosiu ir ašai silogizmų nei loginės analizės, bandydamas atsakyti į tris K. Girniaus klausimus.

1. "Kaip kristocentrinis akcentas skiriasi nuo krikščioniško ar katalikiško akcento?"

Klausimas prašosi patikslinamas. Kristocentrizmas yra krikščionybės rėmuose, jos visumoje, o ne šalia jos. Dėl to nedera kalbėti apie du akcentus ir ieškoti jų skirtumo. Kristocentrizmas yra pačios krikščionybės akcentas.. Gal bus aiškiau, jei palyginsime krikščionybę su teologija, kuri yra krikščionybės mokslo visuma, o krikstocentrizmą su centriniu teologijos objektu (De Verbo Incarnato —apie Įsikūnijusį Žodį). Kristus yra krikščionybės centras, ir būtų nesusipratimas galvoti, kad kristocentrizmas yra nauja sąvoka.

Kodėl šis "akcentas" primenamas ateitininkams? Jis primenamas visiems krikščionims. Kaip pas daugelį krikščionių, taip ir pas kai kuriuos ateitininkus krikščionybė gali būti becentrinė. Juk visko rasi tarp krikščionių; liberalų, skeptikų, racionalistų, religijos kultūrintojų ir kultūros religintojų, klerikalų ir antiklerikalų, išpažįstančių tik Dievą, atsiribojančių nuo Bažnyčios, Kristų tik gerbiančių. Ateitininkas neturėtų jaustis ramus, jeigu plūduriuoja kur nors tarp šių ar panašių "krikščioniškų" kategorijų. Jam dera būti pilnutiniu krikščioniu, dėl to ir svarbu jo išpažinime centrinis "objektas" — Kristus.

2. "Kodėl ateitininkai, ypač tie, kurie linkę neigiamai vertinti misticizmą, turėtų suteikti kristocentrizmui centrinę rolę?"

Čia vėl tektų aiškintis su klausėju, kaip jis supranta misticizmą ir kodėl kai kurie ateitininkai vertina jį neigiamai? Misticizmas ir kristocentrizmas yra skirtingi, bet ne prieštaringi dalykai. Kodėl vienas jų turėtų būt vertinamas neigiamai (kokiu pagrindu), o antrasis turėtų atsidurti lyg pirmojo šešėlyje ir nebegalėtų turėti centrinės vietos?

Norim ar ne, kristocentrizmas turi savo "centrinę rolę" pačioj krikščionybėj. Ateitininkams jis yra ir pradinis sąjūdžio akcentas, deklaruotas Dovydaičio, paimtas iš ap. Pauliaus, pakartotas pop. Pijaus X.

3. "Kas konkrečiai laikoma humanistinio auklėjimo įkristinimu?"

Trumpai atsakyčiau taip: susieti tai, kas humanum (žmogiška) su tuo, kas divinum (dieviška). Kristus, žmogus-Dievas, tam atėjo, kad mūsų žmogiškąjį gyvenimą praturtintų dieviškuoju. Jis yra šio derinio pirmavaizdis ir kelrodis. Nestokojam humanistinio auklėjimo pas ateitininkus, turim gražių priemonių bei džiugių rezultatų. Bet jis nepilnas kaip tik ta prasme, kad jam dažnai trūksta pagrindinės sijos.

Kas konkrečiai laikytina mūsų auklėjime ir misijoj įkristinimu, tebus leista kai ką priminti iš poros autorių. J. Maritainas savo veikale "Humanisme Integral" (1939) iškelia krikščionims privalomus šiuos uždavinius: grąžinti dvasios pulsavimą socialiniame gyvenime, įnešti evangelines vertybes į laikinuosius reikalus, paisyti moralės principų politikoje. Jis kalba ir apie naujo stiliaus šventumą, būtent — pašventinti profaniškąjį gyvenimą. Nobelio laureatas T. S. Eliot reiškia susirūpinimą (žr. jo "The Idea of a Christian Society", 1940), kad krikščionys, veikiami liberalizmo ir materialistinės filosofijos, praranda jautrumą ir dechristanizuojasi. Krikščioniško auklėjimo svarbiausias tikslas, jo akimis, yra ne vien pamaldumą ugdyti, bet paruošti žmones, kurie galvotų krikščioniškom kategorijom, turėtų krikščioniškus idealus socialiniame gyvenime ir būtų susiderinę su religija bent tiek, kad susidarytų pakenčiamas integralumas. Konkrečiau šį klausimą buvo sprendęs Paderborno akademijos profesorius Paul Simon, aptardamas "Christliche Verwirklichung" lavinimo srityje, dėstant kalbas, literatūrą, gamtos mokslus.

Ateitininkai, manau, nebegali pabėgti nuo pradinės misijos — formuoti savą visuomenę krikščioniškojo humanizmo dvasioje, o humanizmas nebūtų pilnai krikščioniškas be krikstocentrinio akcento. Eliot'as įspėja: "Kartą priėmę krikščioniškosios visuomenės idėją, turim labai rimtai į ją žiūrėti ir ją kurti ne jausmiškai, o intelektualiniu supratimu". Toks supratimas, manau, nėra tas pats, kas loginė sąvokų analizė. "Įpraskim galvoti universalinių vertybių plotmėje", baigia Eliot.

Skirtingas metodinis požiūris, iškilęs šiame minčių pasikeitime, manau, neišskiria mūsų principiniuose ateitininkijos klausimuose. Metodiniai požiūriai, be to, keičiasi. Juo labiau tolstam nuo mokyklos suolo, juo greičiau išsivaduojam iš formalių — vadovėlinių galvojimo rėmų ir susirandam gyvenimui artimesnę kalbą. Tarp logiškai sukaustytos minties ir gyvenimo išminties, manau, yra skirtumas.

Kun. Stasys Yla

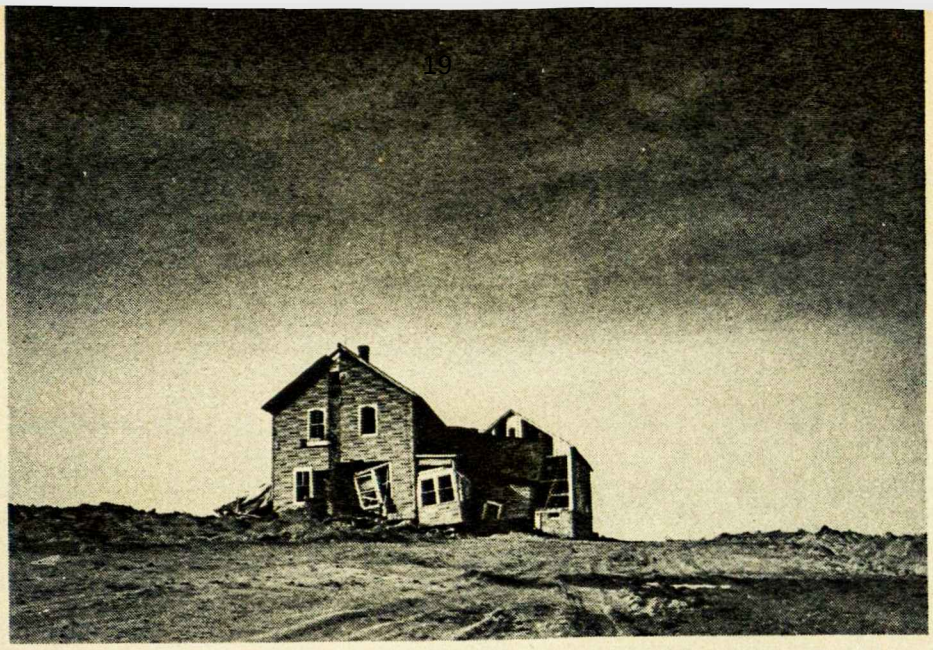

JONAS DIEVAŽYS

MŪSŲ ŠEIMOJ 4

APGRIUVĘS NAMELIS

Užvakar vakare skaičiau skelbimą dienrašty: "Parduodamas akras žemės ir penkių kambarių namas. Priemiesty".

Pažymėta prieinama kaina.

"Proga pabėgti iš didmiesčio", žmona ir aš susijuokėm.

Šį popietį ieškojom pramogos mūsų šeimai. Prisiminėm skelbimą. "Sužinok adresą. Pasivažinėsim".

Už pusantros valandos sutikau nekilnojamo turto pirklį. Lietuvis. Nuoširdus ir apsukrus. Mėgsta žmones ir pasirinktąją biznio šaką. Jis žaidžia žemės plotais ir namukais, lyg kaladėlėmis. Pasitenkinimas trykšta ir mus užkrečia.

Maloniai mus visus nuveža aprodyti parduodamąjį namuką.

Pirmas įspūdis — baisu. Lyg suterštas, apleistas lizdas.

"Vyras mirė pernai širdies smūgiu".

Marytė bailiai apsidairo. Vytukas nejaukus, Julytė, rankose, tik dairos, nei įprasto gū, gū nesako.

Butelių daugybė. Tuščių, apytuščių. Rūsy vyno guolės, kai kurios dar pilnos.

Skylė lubose, neužtaisyta. Viskas suvelta, purvina. Dvelkia nusistovėjusiu, rūgščiu kvapu.

"Stogas buvo prakiuręs", pirklys ramiai aiškina, "pernai naują stogą užtiesė. Kainavo arti penkių šimtų".

Vokiškas radijas. Maža televizija. Viskas suvelta.

Jau metai, bet niekas nei rūkalų peleninės neištuštino. Viduramžės moters fotografija.

"Čia jo žmona, kuri liko Lietuvoj".

Berašant — žinios per radijo. Dvejos šeimos didmiesty užpultos be priežasties. Žmonės supiaustyti. Keli mirę, keli arti mirties.

Popiečio išvykos vaizdai stovėjo prieš akis, kai vakare su žmona ėjova mišiosna.

Besimeldžiant kilo mintis aprašyti tą mirusio lietuvio buveinę — aktyviai paieškoti gėrio. Nejaugi žmogus buvo tiek gyvenimo audrų sudaužytas, kad vos apgriuvęs namelis liko?

Kur gėris to žmogaus sieloj? Kur grožio trupinėlis jo gyvenimo tekmėj?

Koks jo vardas? Kas išliko?

Žarstydamas jo pėdsakus, ar įstengsiu grožio nuotrupą rasti?

Paskambinau pirkliui, papasakojau savo mintis.

Žmogus išklausė ir sako, "Gerai, atvažiuok. Praleisk dieną, rašyk".

Kai sutartoji diena priartėjo, paskambinau pasitikrinti.

"Namukas parduotas. Gaila".

Taip ir lieka viskas laiko dulkėms.

Aš tik atsimenu vaizdą. To žmogaus miegamajam ant staliuko buvo išstatytas kančios kupinas Kristaus veidas.

Musė praskrido, ir girdžiu savo širdį plakant.

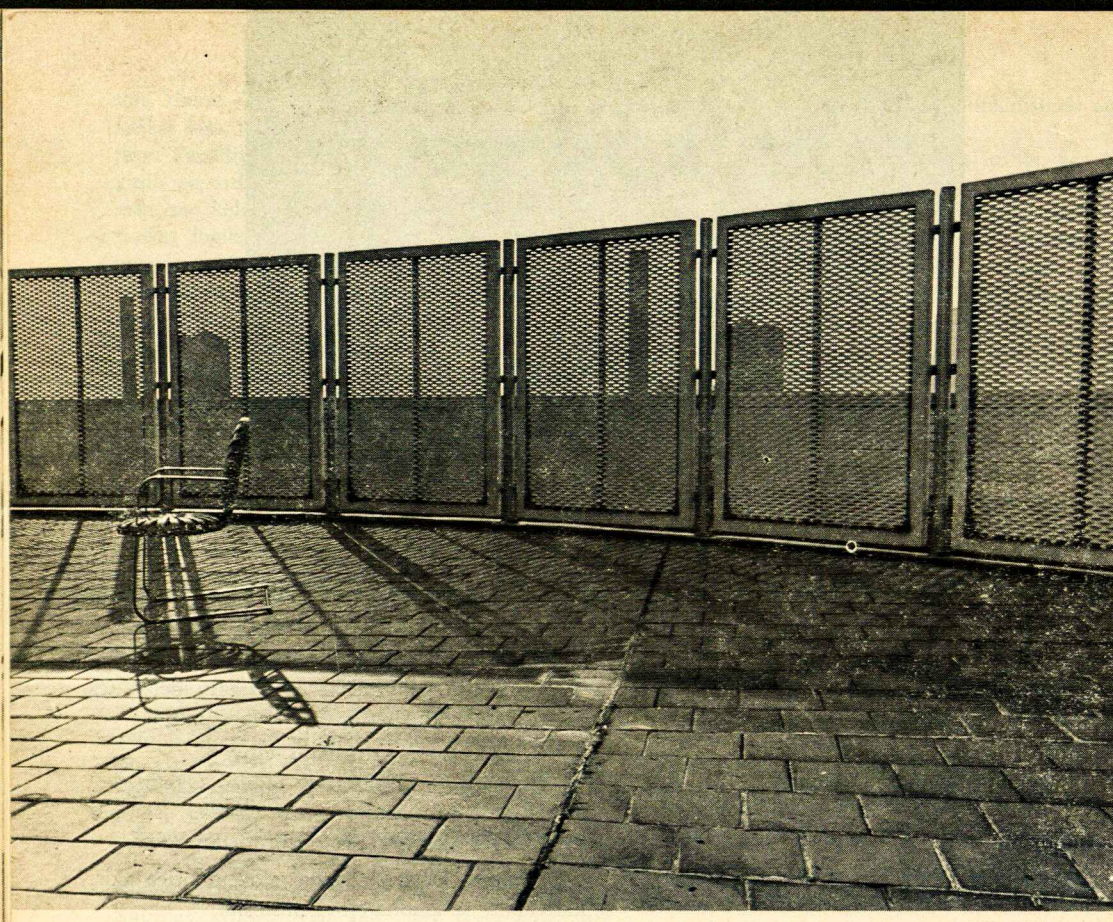

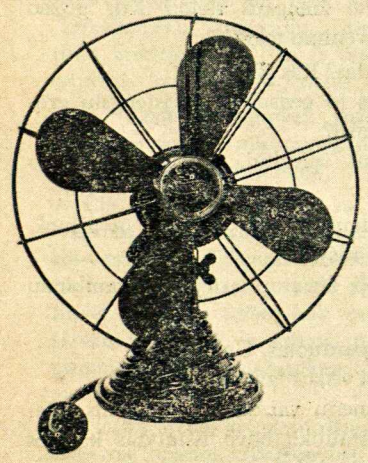

Algis Norvila

306, 314 ir 315 psl. fotografijos iš paredos Ateitininkų jubiliejinėje stovykloje Dainavoje.

NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

atžalos

Chicagos lipniūniečiai svarsto:

DVASIA, IDEALAS IR GYVENIMAS

Yra sakoma, kad ateitininkų idealas yra nepasiekiamas. Tai kam dirbti jį pasiekti: ar iš viso reikia siekti?

Idealas yra tobulybės pavyzdys, aukščiausias tikslas. Idealas yra nepasiekiamas žmogui (nebent: žmogaus idealas yra toks žemas, kad jis galėtų lengvai jį pasiekti, arba žmogus yra toks tobulas, kad jam nereikia idealų). Žmogui (Homo Sapiens) siekti savo idealų yra beveik instinktas, nes kiekvienas žmogus turi savo tikslus. Bet jis ir turi vieną paskutinį ir didžiausią tikslą — gyvenimo tikslą. Žmogus nevisada pažįsta savo didžiausią tikslą, nepažiūrėjęs į save. Jis turi suprasti kodėl jis turi gyvybę, ką jis mato aplink save ir kas jis yra. Galiausia žmogus turi suprasti, kodėl , kai visi tie klausimai yra susijungę, ten yra jo gyvenimo tikslas — idealas.

Dabartinėje Ateitininkų Ideologijoje yra randami prof. Stasio Šalkauskio penki principai. Principas yra pasirinkimas tikslo, dar prieš pradedant jį siekti. Penki principai yra pamatiniai reikalavimai ateitininkui — jie sudaro jo ideologiją ir idealus.. Ateitininkų principai yra reikalingi, jei žmogus nori pasidaryti tobulesniu. To negalima atsiekti neveikiant. Dabar yra klausiama: "Kodėl reikia veikti, kad jį pasiektų?" Žmogaus ypatybė bandyt siekti savo gyvenimo tikslų. Tik Dievas yra visai tobulas, ir tai yra ateitininkų tikslas pasidaryti kuo tobulesniais.

Nors ateitininkų idealas yra nepasiekiamas, geras ateitininkas mėgins siekti ir taip pasidarys geru kataliku ir lietuviu.

Arūnas Pemkus

Turim palaikyti gyvą susipratusių lietuvių dvasią.

Mano nuomone, pasakymas, kad "išeivijos lietuvių aukščiausias tikslas turi būti Lietuvos išlaisvinimas ir grįžimas į savo tėviškę" yra

pusiau teisingas. Mūsų tėvų, kurie yra išeivijos lietuviai, ir mūsų aukščiausias tikslas turėtų būti skleisti lietuvybę, kalbą ir jos papročius. Lietuvybė neturi pasibaigti su mūsų karta. Turim palaikyti gyvą susipratusių lietuvių dvasią.

Gal mes ir turime padėti išlaisvinti Lietuvą, bet tiesiogiai mes to patys negalime padaryti, nes neturime kariuomenės. Bet dabar mes galime padėti tiems, kurie gyvena Lietuvoje, rašydami peticijas, demonstruodami, kaip darėme Simui Kudirkai, po Kalantos susideginimo ar muziko Jurgučio šeimai.

Mes turime būti vieningi, nes tik bendromis jėgomis dirbdami būsime stiprūs, pvz., Simo Kudirkos išlaisvinimas ir kartu su šeima atvažiavimas į Ameriką.

Kaip ateitininkai, mes turime progų parodyti savo lietuviškumą: rašydami lietuviškai, skaitydami lietuviškai, kalbėdami lietuviškai, išlaikydami lietuviškas organizacijas, spaudą, mokyklas. Organizacijų veikla turi būti gyva, įdomi. Stovyklos taip pat labai svarbios jaunimui ne tik poilsiui, susipažinimui, pasilinksminimui, bet ir ten įgytomis žiniomis apie Lietuvą, diskusijoms, kaip išlaikyti lietuvybę ir kaip tapti geresniais lietuviais.

Rasa Narutytė

Ką man reiškia ateitininkų šūkis

"Visa atnaujinti Kristuje", tarnaujant Dievui ir Tėvynei, yra ateitininkų šūkis. Šv. Povilas pirmas paskelbė šį šūkį laiške efeziečiams.

Jisai man reiškia, kad reikėtų viską daryti taip, kaip Kristus darė. Žmonėms daryti gerą, daryti gerą savo priešams ir visiems daryti gerą. Žinoma, kad nebūsi visai kaip Kristus, bet reikia bandyti. Jeigu nepasiseks, tai reikia melstis į Kristų ir Jo prašyti pagalbos.

Jėzus padėjo seniems, taip ir mes turim daryti. Jis gydė ligonius, mes turim jiems padėti. Jis mylėjo priešus, mes irgi turim juos mylėti.

Tarnaujant Dievui ir Tėvynei: reikia tarnauti Dievui; viską daryti Dievui; kai darai artimui gerą, darai ir Dievui. Reikia daryti gera. Reikia tarnauti tėvynei Lietuvai. Reikia eiti į lituanstinę mokyklą, išmokti gerai kalbėti lietuviškai. Bandyti visados kalbėti lietuviškai.

Reikia pagal šitą šūkį gyventi ir juo grįsti savo kasdieninį gyvenimą. Jeigu šitą šūkį įvykdysi, tai gyvensi taip, kaip Kristus nori, kad tu gyventum.

Audrius Rušėnas

Lietuviškas ir krikščioniškas gyvenimas būtinas mūsų pilnam gyvenimui.

Ateitininkų šūkis yra: "Visa atnaujinti Kristuje". Man šitas šūkis yra labai reikšmingas. Jis primena, kad yra būtina atsiminti Dievą, nes be Jo mūsų nebūtų. Kaip lietuviai, mes turime atsiminti tėvų žemę Lietuvą ir daryti tai, kas yra mūsų galioje ją išlaisvinti.

Nors modernioje visuomenėje Dievas dažnai yra užmirštamas, mes ateitininkai esame katalikai, ir mūsų tikyba įsako laikytis Dievo ir bažnyčios įstatymų. Šitie įstatymai ir ateitininkų principai yra geras įrodymas, kaip mes turime gyventi šiandien.

Mūsų tėvai ir protėviai dirbo sunkiai ir ilgai, kad išlaisvintų Lietuvą. Nors mes negyvename Lietuvoje, mes galime bent išlaikyti savo lietuvybę. Pradžioje mūsų tėvai mus mokė būti gerais lietuviais. Jie sakė ką ir kada mums ką daryti. Kai buvome jaunesni, visi labai gerai kalbėjome lietuviškai. Dabar galima pastebėti, kad ne visi jaunuoliai gali išsireikšti gera, taisyklinga lietuvių kalba. Mes turime kalbėti lietuviškai dažniau, kad galėtumėme geriau kalbėti. Galime lankyti lietuviškas mokyklas, bet kokia yra to prasmė, jei mes nenaudojame savo išmoktų žinių kasdieniniame gyvenime?

Yra lietuvių organizacijų — galime ir turime joms priklausyti.

Yra lietuviškų knygų — galime ir turime jas skaityti.

Yra būtina išlaikyti lietuvių kalbą, nes be jos lietuvių tauta išmirs. Neužmirškime visi, kad lietuviškas ir krikščioniškas gyvenimas yra svarbus ir būtinas mūsų pilnam gyvenimui.

Audra Kubiliūtė

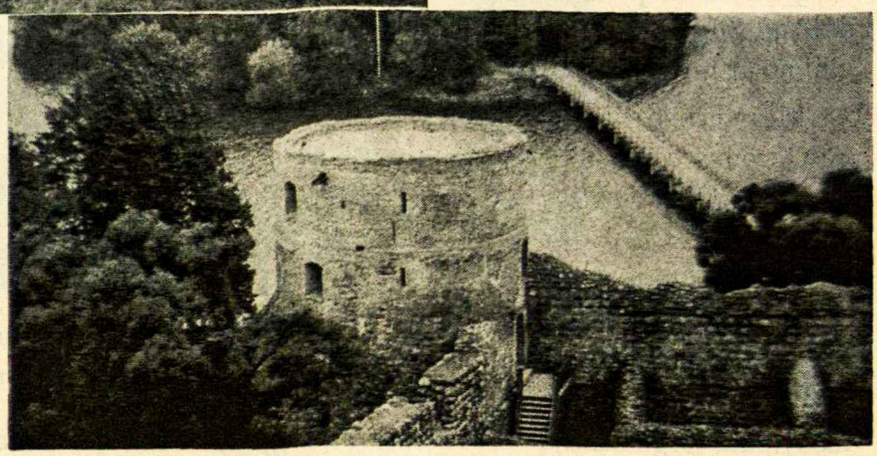

sukaktuvės

Simanas Daukantas gimė 1973 m. gruodžio 28 dieną. Jis buvo pirmasis lietuvybės žadintojas, kuris aiškiai skyrė lenkybę nuo lietuvybės. Idealizuodamas Lietuvos praeitį, jis jautė, kad meilė savo tautai negali baigtis romantiškais dūsavimais apie praėjusią tautos didybę. Todėl nemaža jo raštų dalis buvo aktuali to laiko lietuviui valstiečiui. Prisidengdamas įvairiausiais slapyvardžiais, jis parašė daug knygelių apie bites, sodus, medžių sėklas ir net tabako bei apynių auginimą. Suprato gerai jis lietuvį valstietį, nes ir pats valstietis buvo. Mokslus jis baigė tik savo guvumo dėka — tais laikais diplomus gauti tegalėjo bajorai. Dėl to Daukantas, išėjęs pilną kursą, gauti diplomui pasigamino bajoriškus dokumentus. Jo klasės draugų tarpe buvo Adomas Mickevičius, iš kurio novelių jis ne vieną lietuvišką legendą į savo istoriją įtraukė. Jam esant šviesuoliu žemaičiu, būtų buvę neįmanoma nesusipažinti su vyskupu Valančium. Susipažinęs su Varnių vyskupu, jis gerą pusmetį išgyveno jo rezidencijoje, talkindamas įvairiuose darbuose. Nežiūrint tokių asmenų, kaip vyskupo Valančiaus pagalbos, Daukanto kova su spaudos draudimu nesibaigė be didelių sunkumų, nors jie ir labai rūpestingai prisidengdavo slapyvardžiais. Jo paskutinis globėjas, kunigas Vaišvilas buvo suimtas per 1863 m. sukilimą. Po pusmečio, visų apleistas, Daukantas mirė. Jo karstą palydėjo tik šeši kaimo senukai, o paminklas ant jo kapo buvo pastatytas tik po dvidešimties metų.

Žemaitė (Julija Beniuškevičiūtė-Žymantienė), vykstant 1863 m. sukilimui buvo aštuoniolikmetė ir labai pergyveno jo nepasisekimą bei po to vykusias represijas. Kilusi iš neturtingų bajorų, ji prieš tėvų valią susidraugavo su baudžiauninkų vaikais ir dėl to ypač artimai pažino jų gyvenimą. Mokėsi, kiek kur galėjo, daugiausia pati susirasdama knygas bajorų bibliotekose. Viename dvare gavusi auklės vietą, 20 metų būdama, ištekėjo už Lauryno Žymanto, buvusio baudžiauninko ir sukilimo dalyvio. Žymantai buvo apsisprendę gyventi savarankiškai ir dėl to skurdžiai gyveno, nuomodami nuskurusius ūkius. Žemaitė visiškai atitrūko nuo kultūringosios visuomenės, o prie knygų ji iš viso prieiti nebegalėjo. Tik beveik 50 metų sulaukus, perėjus gyventi pas savo brolį, ji susipažino su "Aušra" ir su ja susijusiais žmonėmis. Šios naujos pažintys ją paskatino rašyt ir pirmą savo apysaką išspausdino 1895 metais. Tuomet ji jau pradėjo labai daug ne tik rašyti, bet ir domėtis ir sekti lenkų, rusų ir vakarų Europos žymiuosius rašytojus. Šešiasdešimt aštuonių metų, ji tapo "Lietuvos Žinių" ir "Aušrinės" atsakingoji redaktorė. Vėliau ji važinėjo po Ameriką, rinkdama aukas nuo karo nukentėjusiems. Jos gyvenimas, kuo ilgyn, ėjo vis gyvyn. Ji mirė peršalusi po kelionės iš Kauno 1921 m. gruodžio 7 d.

1886 m. gruodžio 2 gimė **Pranas Dovydaitis**. Tai enciklopedinio masto, gilios erudicijos mokslininkas ir tvirto užsiangažavimo visuomenininkas. Nors gimnaziją baigti jam nepasisekė (dėl moksleivių streiko buvo išmestas), šį kursą jis išėjo pats, skaitydamas knygas, ganydamas gyvulius tėvų ūkyje. Norėdamas įstoti į universitetą, išlaikė gimnazijos kurso egzaminus pirmuoju ir, 22 metų būdamas, įstojo į Maskvos universiteto teisių fakultetą. Jį tačiau labiau domino istorijos-filologijos fakultetas, bet, negavęs leidimo ten pereiti, turėjo pastarąjį lankyti laisvu klausytoju. Baigęs teisių fakultetą, gavo leidimą įstoti į savo norimąjį fakultetą; būtų čia įgyjęs diplomą, bet 1913 metais jo prireikė Vilniuje, kur jis atvyko redaguoti "Vilties" žurnalo. Po to jo prireikė steigti pirmąją lietuvišką Saulės gimnaziją, kurią jis vėliau sėkmingai apgynė nuo suvokietinimo grėsmės. Kaip kovotojas Lietuvą atkuriant, 1918 m. jis buvo išrinktas Lietuvos Tarybos nariu, tuo tapdamas Nepriklausomybės akto signataru. Mokslinės veiklos jis neapleido dėl politinės. Kurį laiką tuo pat metu jis redagavo ne tik "Ateitį", bet dar aštuonis kitus žurnalus. Jo straipsniai siekė įvairiausias temas: istorines, gamtos mokslų, literatūrines, filosofines ir teologines. Be šio raštiško darbo, jis nepailstamai važinėjo po Lietuvą ateitininkų ir jaunimo reikalais. Pranas Dovydaitis buvo Lietuvos renesanso žmogus.

Aldona Zailskaitė

knygos

Štai vėl viena recenzija iš protarpiais pasirodančios serijos "Studentai vertina klasikus" (pirmoji buvo išspausdinta gegužės numery, 153 psl.). Tai ne naujų knygų recenzijos, bet seniau išleistų knygų, kurias vienų metų Chicagos draugovės valdyba nustatė, kad būtų svarbios ateitininkams paskaityti. Buvo parinkta dešimt knygų. Dešimt studentų po vieną perskaitė ir supažindino su jomis kandidatus jų kursuose. Susidomėjo ne tik kandidatai, bet ir recenzentai vienas kito perskaitytomis knygomis.

— Red.

MACEINOS "JOBO DRAMA"

Antanas Maceina. JOBO DRAMA. Ventos leidykla, 1950.

Šioji knyga, kaip ir dauguma kitų Antano Maceinos knygų, yra filosofinio pobūdžio. Joje rašytojas nagrinėja žmogiškąją buitį, pasiremdamas šv. Rašte aprašyto Jobo kančia bei pergyvenimu. Maceina bando filosofine kalba pasakyti tai, ką Jobo knygos autorius yra pasakęs vaizdais ir simboliais.

"Jobo drama" yra pritaikyta pirmučiausia asmeniui, kuris nori giliau suprasti savo žemiškos kelionės ir kančių prasmę. Knygą gali suprasti kiekvienas lietuvis inteligentas bei studentas. Tačiau nepatartina moksleiviui, kuris tikriausiai dar nėra susipažinęs su filosofija.

Šioje knygoje nėra daug nežinomų ar techniškų žodžių. Karts nuo karto pasitaiko komplikuotų sakinių. "Jobo Dramos" skaitymo sunkumai atsiranda ne gramatikoje ar sintaksėje, bet pateiktose mintyse.

Šis veikalas naudingas studentui tuo, kad jis pagilina pasaulėžiūrą. Perskaitęs šią knygą, studentas, kuris, dažniausiai dar nėra patyręs savo gyvenime skaudžios tragedijos, bus supažindintas su jos tragedija, pergyvenimu, jos pasekme bei prasme krikščioniškoje šviesoje. Jis sužinos apie Jobą, kuris vieną dieną staigiai netenka šeimos, sveikatos, draugų bei turto. Jis taip pat sužinos, ką Jobas daro tokios nelaimės atveju ir kodėl jis taip daro. Skaitytojas įsitikins, kad šioji kančios drama ne vienkartinė, bet kasdieninė, amžina, gal net ir reikalinga žmogaus gyvenime. Ištikus jį kokiam skausmui, jis galės imti šį Jobo pavyzdį ir palengvinti savo liūdesį. Šiuo atžvilgiu knyga savo gyveniškomis mintimis išperka savo sunkumą.

Štai kelios mintys iš "Jobo dramos": Kaip jau akščiau minėta, Jobas "kančios šviesoje kelia žmogaus egzistencijos klausimą ir mėgina į jį atsakyti". Mąstydamas jis klausia, "Kodėl man visa tai įvyko? Ar tai būtinai turėjo įvykti? Ar po mirties aš būsiu išvaduotas iš šitų persekiojimų?" Maceina pastebi, kad Jobas prieš anų nelaimių ištikimą niekuomet nemąstė; pradėjo mąstyti tik po to. Jobas nemąstė, kad jis gyveno kasdienybėje. Nežiūrint to, kad jis buvo geras žmogus, jis savo sėkmingame ir laimingame gyvenime nejautė reikalo mąstyti. Kančia tad ištraukė Jobą iš kasdienybės ir nuvedė jį į kitą plotmę per mąstymą. Antgamtinėje plotmėje per savo mąstymą Jobas pajunta savo žemišką nebūtį ir pripažįsta, kad jis ne savo egzistencijos autorius. Jis šitą labai pergyvena. Maceina tad ir rašo: "Mes niekados negalime susigyventi su mintimi, kad mes praeiname, nykstame ir kad vieną kartą mūsų nebebus". Nelaimėje patekęs ir pajutęs savo reliatyvumą, Jobas šaukiasi Dievo, nes juk Jis yra jo buities autorius. Kasdienybėje ir savyje Jobas randa vien tik tuštumą, todėl ir ieško Dievo, kuris yra pilnatis. "Dievo ieškojimas yra egzistencijos sąmonės aktas. Suvokusi save, egzistencija suvokia ir Dievą". Maceina sako, kad šitoji pastarioji mintis yra "Jobo dramos" pagrindinis aspektas.

Roma Olšauskaitė

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Pranas Naujokaitis. LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJA, II tomas. JAV LB Kultūros Tarybos leidinys. 1975; Chicago, 582 psl., kaina 10 dol.

Mokslinio pobūdžio veikalas, aptariąs rašytojus ir jų darbus nuo 1907 iki 1928 m. Tai, tur būt, vienintelė tokio masto knyga, išleista laisvame pasaulyje, kurioje sutelkta tiek daug informacijos — vien plačiau aprašytų rašytojų yra beveik 150 — ir tik iš to laikotarpio, o paminėtų dar daugiau. Knyga suskirstyta chronologiškai pagal autorius ir pateikia informacijos daugiau apie rašytojus bei jų darbus nei apie literatūrines sroves. Knyga bus naudinga tiems, kuriems prisireikia literatūrinių duomenų.

ANGLŲ NOVELĖ. Suredagavo ir vertė Povilas Gaučys. Buenos Aires (Mendoza 2280 Avellaneda), Laiko Spaustuvė, 1974; 456 psl.

Šioje anglų novelės antologijoje Povilas Gaučys pristato 23-jų rašytojų noveles, pradedant su Charles Dickens ir baigiant Liam O'Flaherty. Skaitytojus su kiekvienu autorium supažindina trumpa biografinė bei literatūrinė apybraiža. Veikalas bus įdomus sunkiau anglų kalbą valdantiems. Be šios novelių antologijos, Povilas Gaučys yra sudaręs bei išvertęs ir ispanų, amerikiečių bei portugalų novelių antologijas.

laiškai

LINKĖJIMAI

Linkėjimai niekada nepasensta. Atitinkamu laiku viešumos neišvydę, spausdinami dabar šie linkėjimai iš Vokietijos ateitininkų jubiliejinės stovyklos dalyviams. —Red.

Brangūs Vienminčiai, Brangios Vienmintės:

Negalėdamas dalyvauti šiame mūsų brangiosios Federacijos visų trijų sąjungų jubiliejiniame sąskrydyje, iš širdies siunčiu Jums savo geriausius sveikinimus ir linkėjimus.

Atidžiai, nors ir iš toliau stebėdamas Federacijos veiklą ir planus ateičiai, drįstu linkėti, kad mūsų jaunoji karta tvirčiau pažintų ir giliau pamiltų mūsų organizacijos didžiųjų kūrėjų ir įkvėpėjų — Dovydaičio, Kuraičio ir Šalkauskio — skelbtas idėjas ir saigstytas gaires mūsų tautai.

Šių ir kitų kilnių ateitininkijos vadovų kurtas ir puoselėtas mūsų sąjūdis davė lietuvių tautai įžymių asmenybių, palikusių ir paliekančių didžiulį įnašą svarbiosiose gyvenimo srityse — ir religijoje, ir kultūroje, ir politikoje, ir rezistencijoje. Tai garbinga praeitis.

Ateitį nemarią užtikrins mūsų jaunesnieji ir jaunieji nariai, jeigu jie supras ir vykdys savo organizacijos pareigas dabarčiai: išlaikyti ateitininkiją kūrybingu sąjūdžiu, visada ištikimu Katalikų Bažnyčiai ir lietuvių tautai.

Nuoširdžiausiai Jūsų
Juozas B. Laučka
Ateitininkų sendraugių sąjungos pirmininkas

APIE "ATEITĮ"

Anketą užpildžiusiųjų Chicagos studentų ateitininkų pasisakymai:

Daug geresnė už ankstyvesnę "Ateitį"... Tai yra — gyvesnė ir įdomesnė.

Linas Rimkus

Geras įspūdis. Dar truputį daugiau dėmesio kreipti moksleiviams. Gal karts nuo karto pagrindinį to numerio straipsnį skirti grynai moksleiviams. Gal ir su klausimais diskusijom per susirinkimą.

Danguolė Stončiūtė

"Ateitis" pasidarė be galo įdomi. Įdomūs straipsniai ir geras laužymas. Svarbiausia —nebijo realiai pažvelgti į gyvenimo problemas realiu žvilgsniu.

Saulius Kuprys

Yra pagerėjęs, palyginus su praeitais metais, bet man atrodo, kad truputį yra per daug rimtumo kartais.

Ofelija Baršketytė

"Ateitis" yra įvairus, kultūrinis, krikščioniškas laikraštis, kuris per trumpą laiką tapo vienas iš pavyzdinių mūsų visuomenės žurnalų savo straipsnių lygiu bei įvairumu. (Pageidavimas:) Truputį daugiau veiklos pranešimų ir įvesti "Kreivų šypsenų" skyrių.

Petras V. Kisielius

"Ateitis" žymiai patobulėjo ir gerai pristato ateitininkiją. Tačiau reikėtų kreipti truputį daugiau dėmesio į istorinį tikslumą. Razmos straipsnis apie Valančių turėjo apie tuziną įvairių klaidų. Sukaktuvių skyrius apie Dovydaitį turėjo klaidų beveik kiekvienam sakiny. Bendrai sukaktuvininkų aprašymai yra gan banalūs, jei ir kartais yra be klaidų. Taip pat gegužės mėnesį buvo trumpas moksleivių stovyklos aprašymas, kurio autorius buvo paskelbtas kaip Saulius Grinius. Aš to straipsnio neparašiau, parašė Tomas Girnius.

Saulius Girnius

Šią pastabą redakcija priima atvirai ir nuoširdžiai. Redakcija stengėsi ir stengsis paduoti tikslias žinias. To pat prašo ir iš visų savo bendradarbių.

Didelė dalis visų faktiškų žinių žurnalą pasiekia iš kitų asmenų arba kitų šaltinių. Pavyzdžiui, sukaktuvinės pastabos apie Pr. Dovydaitį paimtos iš Lietuvių Enciklopedijos ir kun. St. Ylos "Ateitininkų vadovo". Laikantis "istorinio tikslumo", reikia pataisyti ir patį ankstyvesnės pastabos autorių: jo minimas rašinys buvo ne moksleivių stovyklos aprašymas, bet užrašai apie gamtą stovykloj —"Ne akimis žiūrint į gamtą"; ir ne gegužės, bet birželio numery (psl. 185). Ant to užrašų rankraščio buvo nurodytas autorius: Saulius Girnius. Redakcijai pasiteiravus, buvo atsakyta, kad Bostone yra toks moksleivis — Saulius Girnius. — Red.

Dabar, kada "Ateitis" daugiau pritaikyta visuomenei, o ne tik moksleiviams, sakyčiau, kad yra pagerėjusi.

Grasilda Reinytė

Bendra forma žymiai įdomesnė — fotografijos, temų pavadinimų raidės, straipsnių forma.

Domas Lapkus

Neblogas įspūdis — gan įdomu pasiskaityti, perduoda gan daug žinių. (Pageidavimas:) Daugiau anketų.

Ina Stavinskytė

"Ateitis" savo forma ir tekstu yra pagerėjusi. Dabar ne tik siekia į savo skaitytojus, bet jie siekia taip pat.

Daina Danilevičiūtė

(Pageidavimas:) Didesnio veiklos skyriaus. Man labai įdomu žinoti apie kitų veiklą.

Vitas Underys

Džiaugiuosi radęs "Ateitį" pašte. (Pageidavimas:) Humoro, Lino Kojelio pieštų juokų.

Linas Sidrys

Linas Kojelis, o taip pat ne vienas kitas juokų kūrėjas buvo nekartą paprašyti. Prie redakcijos pageidavimo prisidedant "Ateitį" skaitantiems, gal tai pagelbės. Pasinaudojame šia proga ir kreipiamės į visus, kurie jaučiasi galį savo piešiniais ir rašiniais kitiems padirginti juokų kauliukus, atsiųsti savo kūrybos. — Red.

veikla

SENDRAUGIŲ STOVYKLA

Kennebunkporte

Nors Kennebunkporto, Me., ateitininkų sendraugių stovykla liko didžiulės jubiliejinės stovyklos šešėlyje, bet ji sutraukė nemažą būrį stovyklautojų ir turėjo gana įvairią ir įdomią programą.

Stovykla buvo pradėta rugpiūčio 1 dienos vakare jaunos solistės Violetos Čižauskaitės-Balčiūnienės koncertu. Kasdien vyko paskaitos, pranešimai, diskusijos. Pirmadienis buvo skirtas vysk. M. Valančiaus sukakčiai. Kaip ir visada, kruopščiai paruoštą paskaitą skaitė buvęs Ateitininkų federacijos vadas prof. S. Sužiedėlis.

Antradienio vakare žvilgterėjome į save, į savo organizacijos misiją. Paskaitą paruošė kun. Stasys Yla, bet, prelegentui negalėjus atvykti, ją perskaitė prel. V. Balčiūnas. Paskaita iššaukė gyvas diskusijas. Gyvų diskusijų susilaukė ir trečiadienio paskaita "Atgailos sakramentas istorijos bėgyje". Ketvirtadienis buvo labai apkrauta diena, bet ir pati garbingiausia visoje stovykloje, nes du didžiai nusipelnę prelatai, Pranciškus Juras ir Jonas Balkūnas, priimti į Pranciškonų ordiną garbės nariais, buvo iškilmingai įvilkti į pranciškonų abitus... Po pietų įvyko simpoziumas tema "Ko pavergtoji Lietuva laukia iš išeivijos". Vadovavo Algimantas Gečys. Kalbėtojais buvo pakviesti Vaclovas Sevrukas, Petras Ąžuolas, Antanas Masionis ir Jonas Vaitkus.

O rytojaus diena, penktadienis, ir vėl smarkiai apkrauta. Rytą tęsėsi pradėtas simpoziumas... 2 val. p. p. Algimantas Gečys kalbėjo apie L. Bendruomenės Lietuvos vadovavimo akciją, ir vakare Algirdas Vedeckas supažindino stovyklautojus su Vliko veikla ir problemomis.

Jau ir šeštadienis... — literatūros vakaras... Pirmajam teko skaityti Aleksandrui Radžiui savo astronominius eilėraščius. Po jo trys rašytojai pasirodė su novelėmis... Jurgis Jankus,... Antanas Vaičiulaitis,... Algirdas Landsbergis... Paskutinis skaitė savo lyriškus eilėraščius poetas Leonardas Andriekus...

Taip ir pasibaigė smagi, jauki sendraugių stovykla Kennebunkporte...

Alra, "Draugo" ateitininkų skyriuje spalio 18 d. (sutrumpinta)

MENO ŠVENTĖ

Sao Paulo, Brazilija

Spalio 5 dieną miesto teatre "Artur Azavedo" Sao Paulo ateitininkai sendraugiai pastatė A. Škėmos "Žvakidę". Pastatymas buvo šešių mėnesių įtempto darbo vaisius. Premjeros proga buvo suorganizuota meno šventė. Prieš vaidinimą buvo pagerbti visi kada nors vaidinusieji S. Paulo lietuviškoje scenoje. Moksleivių ateitininkų pirmininkas Robertas Saldys pasakė kalbą, o kiti moksleiviai visiems artistams prisegė po rožę. Po vaidinimo visiems buvusiems režisieriams buvo įteikti skoningi padėkos lapai, kuriuos pasirašė Lietuvių Bendruomenės, Kongreso komiteto, Lietuvių sąjungos, Ateitininkų sendraugių ir Moksleivių ateitininkų pirmininkai. Visiems buvo maloni staigmena, kad, nežiūrėdami savo 87 metų, į šventę atvyko kartu su ponia Dr. Eliziejus Draugelis ir susirinkusiems tarė žodį, taip pat papasakojo apie anu tolimu laikų vaidinimus, kai Draugeliai, kaip jauni studentai, juose dalyvavo, pradėdami Rusijos tremtį. Mes didžiuojamės turėdami šiuos du ateitininkų pirmūnus kūrėjus savo tarpe. Abudu Draugeliai yra dalyvavę pirmajam ateitininkų suvažiavime Lietuvoje, kurs įvyko atostogų metu Degučių kaime. Dr. E. Draugelio vardu yra pavadinta Sao Paulo moksleivių kuopa. "Žvakidę" režisavo adv. Vincas Tūbelis, jis taip pat vaidino Kostą. Kiti artistai: Antaną vaidino — Algirdas Sliesoraitis, Adomą — Vincas Banys, Klebona — Kazimieras Miliauskas, Agotą — Julija Kraujalytė ir Luciją — Nilza Guzikauskaitė (moksleivė). Režisierius ir visi artistai —(išskyrus adv. A. Sliesoraitį) yra senosios lietuvių emigracijos vaikai, gimę Brazilijoje. Vaidinimas pasisekė gerai. Kolonija jau buvo pasiilgusi lietuviško vaidinimo. Susirinko gausiai. Buvo tokių, kurie išeidami iš teatro tvirtino, kad tai buvo pats geriausias S. Paulyje pastatytas vaidinimas. Į Jaunimo kongresą atvykusieji turės progą jį pamatyti. **D. J.**

METINĖ ŠVENTĖ

Philadelphija

1975 m. spalio 18 ir 19 dienomis Philadelphijos ateitininkai turėjo savo metinę šventę. Į šią šventę atvyko svečiai iš Clevelando, New Yorko, Pittsburgho, Detroito ir net iš Chicagos.

Šeštadienį visi moksleiviai susirinko į šv. Andriejaus parapijos salę paskaitai, kurią skaitė MAS Centro valdybos ko-pirmininkas Linas Mikulionis. Šeštadienio vakare visi susirinko Philadelphijos Lietuvių Namuose, kur įvyko "Rudens Vakaras", kurį suruošė Philadelphijos ateitininkai. Programą išpildė Clevelando ateitininkių ansamblis "Nerija", vadovaujamas Ritos Čyvaitės. Tai buvo jų pirmas pasirodymas, ir Philadelphija linki joms daug sekmės. Taip pat programoje buvo trumpas komiškas vaidinimas, kurį atliko Clevelando studentai. Po programos visi gražiai pasilinksmino.

Sekmadienio rytą šv. Andriejaus bažnyčioje, iškilmingas šv. Mišias laikė sendraugių Centro valdybos dvasios vadas kun. K. Pugevičius ir Philadelphijos moksleivių ateitininkų dvasios vadas kun. Sakalauskas. Po Mišių, visi susirinko į parapijos salę iškilmingam posėdžiui, kurį atidarė p. Gailiušis, kuris yra Philadelphijos Sendraugių ateitininkų pirmininkas. Į prezidiu-

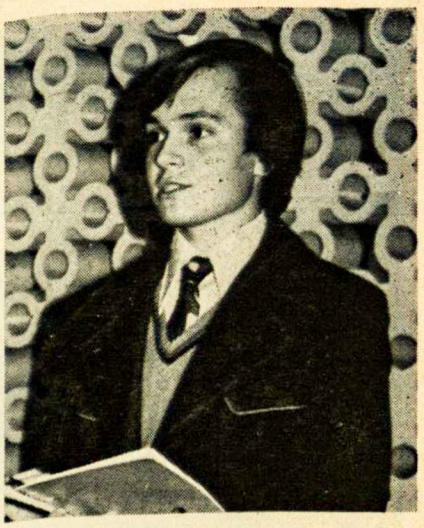

Rasa Šoliūnaitė, iš JAV nuvykusi Pietų Amerikon padėti atlikti lietuvių jaunimo kongreso ruošos darbus, Urugvajaus lietuvių tarpe. Dešinėj: "Ateities" redakcijos narys Petras V. Kisielius kalba JAV jaunimo atstovų suvažiavime Clevelande rugsėjo 19 d.

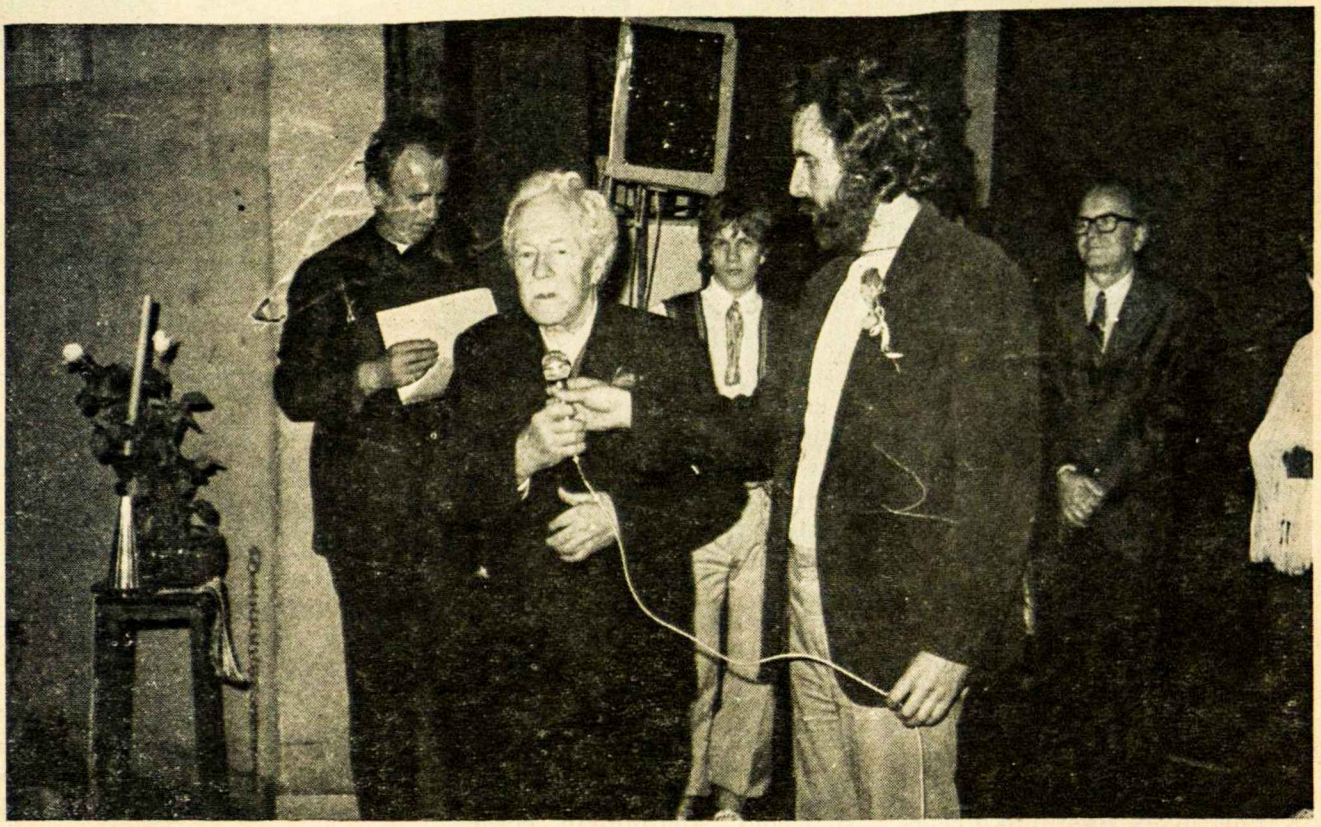

Ateitininkų sąjūdžiui pradžią davė katalikybe ir lietuvių tauta besirūpiną, mokslus einą jauni žmonės. Vienas tokių buvo tuometinis medicinos studentas Eliziejus Draugelis. 1910 m. Maskvoje jis suorganizavo lietuvių katalikų studentų Rūtos draugiją, kurios nariai, kaip Pr. Dovydaitis, K. Bizauskas, V. Endziulaitis, su juo davė pradžią ateitininkų sąjūdžiui. Draugelis nuo pat "Ateities" pradžios prisidėjo prie jos redagavimo ir nupiešė pirmąjį jos viršelį. Šiuo metu jis jau 87 m. amžiaus. Vaizde jį matome kalbant Brazilijos Sao Paulo ateitininkų suruoštoje meno šventėje spalio 5 d. Prie jo Lietuvių Bendruomenės pirm. adv. Algirdas Sliesoraitis. Antroje eilėje "Dėdė Juozas" — kun. J. Šeškevičius, moksleivių ateitininkų pirm. Robertas Saldys ir Lietuvių Sąjungos Brazilijoje pirm. A. Bumblys.

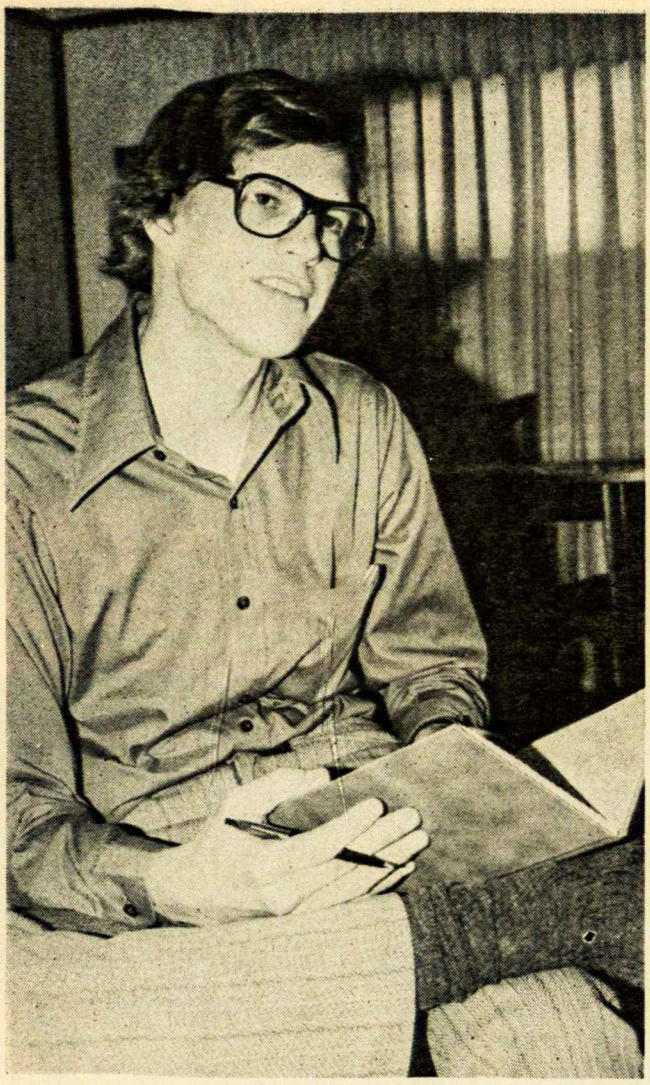

Viktoras Nakas (21 m. amžiaus) yra centro valdybos ko-pirmininkas. Ketvirtus metus studijuoja politinius mokslus ir istoriją University of Michigan. Išrinktas JAV atstovauti trečiajam pasaulio Lietuvių jaunimo kongrese. Jaunimo kongreso informacinės tarnybos narys.

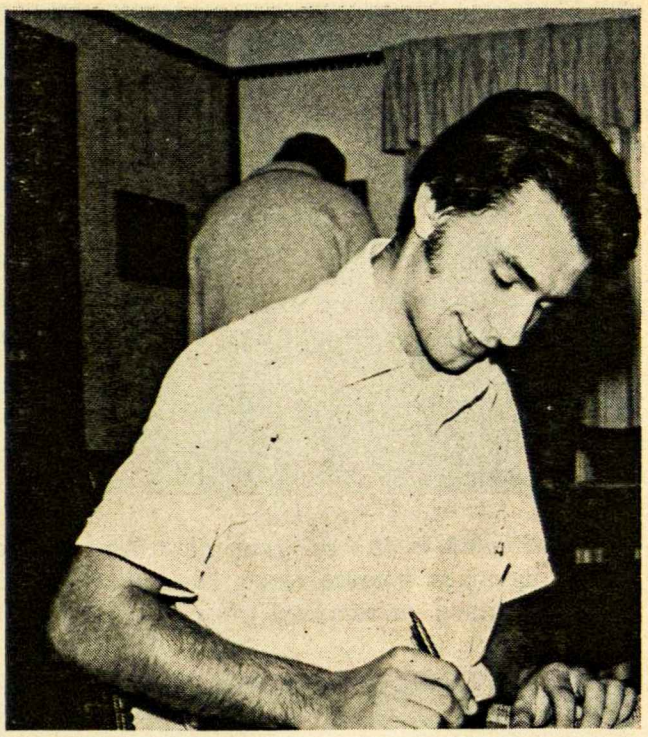

Linas Mikulionis (23 m. amžiaus) yra centro valdybos ko-pirmininkas. Turi bakalaureatą iš inžinerijos ir tęsia mokslus inžinerijos "human factors" srityje. Šoka Detroito tautinių šokių grupėje Šilainėje, eina Balfo 76 skyriaus vicepirmininko pareigas.

mą buvo pakviesti: Kazys Razgaitis posėdžio pirmininku, kun. K. Pugevičius, Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius, MAS C. V. atstovas Linas Mikulionis, posėdžio sekretorium Algis Šalčiūnas, Philadelphijos studentų pirmininkas Virgus Volertas, moksleivių pirmininkė Gintarė Gečytė ir jaunučių-jaunių pirmininkė Aušra Gečytė. Dienotvarkę perskaitė Philadelphijos jaunučių-jaunių globėja p. Teresė Gečienė. Iškilmingai prisiekė trys studentai: Aušra Kananavičiūtė, Danutė Stankutė ir Algis Šalčiūnas. Du moksleiviai: Vida Štarkaitė ir Vidmantas Rukšys. Jauniai: Gintaras Dragūnas ir Arūnas Česonis, o jaunutės: Rima Pliuškonytė ir Regina Krušinskaitė. Tada visi sugiedojo Ateitininkų Himną. Dr. Petras Kisielius skaitė paskaitą. Philadelphijos jauniai ir jaunučiai paruošė trumpą vaidinimą, kuriame buvo pavaizduota vyskupo M. Valančiaus apsakymėliai. Iškilmingas posėdis baigtas Tautos Himnu. Pasivaišinę skaniais užkandžiais, visi skirstėsi į namus.

Algis Šalčiūnas

MOKSLEIVIAI JUDA

New Yorkas

Šeštadienį, rugsėjo 13 dieną, įvyko Marijos Pečkauskaitės moksleivių kuopos pirmas šių metų susirinkimas.

Pradėjome malda, kuriai vadovavo mūsų pirmininkė Danutė Norvilaitė.

Pereitų metų sekretorei Daliai Vaičekauskaitei perskaičius pereitų metų protokolą, įvyko naujos valdybos rinkimai. Į valdybą buvo išrinkti: pirmininkė — Danutė Norvilaitė, vicepirmininkas — Linas Kudžma, sekretorė — Danutė Miklaitė, sekretorės padėjėja — Eglė Zikaraitė, socialinių reikalų vedėja —Rasa Vilgalytė, korespondentė — Ritonė Ivaškaitė Po valdybos rinkimų kiekvienas turėjome pasisakyti, ką veikėme šią vasarą. Į Neringos stovyklą buvo nuvažiavę Danutė Norvilaitė, Tomas Vainius, Eglė Zikaraitė ir Ritonė Ivaškaitė.

Dainavos Ateitininkų federacijos stovykloj buvo Norvilaitė, Aina Bernier, Linas Kudžma ir Ritonė Ivaškaitė.

Spalio 4 dieną įvyko antrasis kuopos susirinkimas.

Pradėjome susirinkimą malda, kuriai vadovavo Kunigas Pakalniškis. Po maldos pirmininkė Danutė Norvilaitė pakalbėjo apie naujai išrinktą valdybą ir paaiškino, kokios jos pareigos. Mes kalbėjome apie važiavimą į Hayden planetarium New Yorke. Kalbėjome, kad "Ateičiai" leisti trūksta pinigų ir kad reikėtų stengtis ją remti.

Kunigas Pakalniškis padovanojo ateitininkiškų 1957 metų ateitininkų leidinių.

Ritonė I.

PAVASARIS MOKSLEIVIUOSE

Sao Paulo

Sao Paulo moksleivių ateitininkų kuopa, kaip betkuri žmogiška istorija, išgyveno savo kulminaciją ir nuosmūkius. Kuopa jau išgyveno savo žydėjimo laikotarpį, išgyveno savo žiemą ir beveik mirtį ir tai ne vieną kartą. Dabartiniu metu gyvena pavasarį. Keliamės iš žiemos miego. Išrinkome valdybą: pirmininkas Robertas Saldys, vicepirmininkė ir iždininkė Beatričė Bacevičiūtė, sekretorė L. Vrubliauskaitė. Metų pradžioje turėjome stovyklą. Jau padarėme keletą susirinkimų. Stengiamės, kad ateityje susirinkimai būtų reguliarūs. Didelė dalis kuopos narių dalyvauja "Žilvičio" tautinių šokių grupėje. Tikimės, kad narių skaičius augs. Spalio 5 dieną kartu su sendraugiais aktyviai dalyvavome "Meno Šventėje". Gruodžio 7 rengiame ateitininkų dieną.

J. Juozukas

MOKSLEIVIAI PRADEDA VEIKLĄ

Cicero

Pasibaigus vasarai, Cicero Vysk. M. Valančiaus kuopos moksleiviai pasiryžo išvystyti plačią veiklą ir šiais mokslo metais. Naują valdybą sudaro: Jūratė Arštikytė, pirmininkė; Viktoras Radvilas ir Gintaras Baronas, vicepirmininkai; Sigita Baltrušaitytė, iždininkė; Edvardas Šulaitis, korespondentas; Vida Kuprytė, laikraštėlio redaktorė ir Vytas Mickus, narys. Valdyba drauge su globėja p. Aldona Prapuolenyte ir jos padėjėja stud. Jolita Kisieliūte sudarė metinį planą. Buvo siūlyta pasirinkti tokią metinę temą: "Kas aš esu, mano aplinka ir mano tikslas", bet buvo nutarta palaukti MAS CV pasiūlymų. Yra numatytos kelios išvykos į gamtą (pirmoji įvyko spalio 5-tą Argono ąžuolyne). Tradicinis adventinis susikaupimas įvyks gruodžio 13-tą, o gruodžio 14-tą —agapė. Kuopos metinę šventę švęsime kovo 7-tą, o "Pavasario vakaras" bus balandžio 18-tą. Kuopos laikraštėlį "Aštuntąją dieną" bandysime išleisti net tris sykius. Mums veikti daug padeda tėvų komiteto pirmininkas Juozas Končius, Juozas Arštikys, Vacys Laniauskas bei kiti tėvai.

V. Kuprytė

Prisimenant draugiškus ir besišypsančius veidus iš moksleivių vasaros stovyklos Dainavoje.

MOKSLEIVIŲ SUSIRINKIMAS

Los Angeles

Sekmadienį, spalio 5 d., įvyko šių metų pirmasis Los Angeles Vytauto Mačernio kuopos susirinkimas, į kurį susirinko devyniolika moksleivių.

Pirmininkui Rimui Polikaičiui vadovaujant, sukalbėjom atidarymo maldą, ir tada paskelbė keletą pranešimų: pasveikino moksleivių kandidatus, atvykusius į pirmą susirinkimą, pristatė kuopos naują valdybą, perskaitė žinias apie naują Centro valdybą, paskelbė, kad spalio 26 d. įvyks ateitininkų agapė ir sužinojo visų nuomones apie praėjusią vasaros stovyklą. Iždininkė Vita Polikaitytė ragino moksleivius kuo greičiau sumokėt nario mokestį, o Jūratė Paulinaitytė paaiškino, kaip veiks kuopos laikraštėlio redakcija. Mūsų globėjas Linas Kojelis įdomiai papasakojo apie savo vasaros įspūdžius dirbant Vašingtone, D. C. Susirinkimas buvo užbaigtas malda, ir tada įvyko vaišės globėjo Lino ir moksleivio Pauliaus Kontrimo gimtadienio proga.

Vita Polikaitytė

ATEITININKŲ DIENA

Sao Paulo, Brazilija

Gruodžio 7 dieną, Nekalto Prasidėjimo Šventės išvakarėse, S. Paulo ateitininkai bendromis jėgomis organizuoja ateitininkų dieną. Tai turėtų būti mažiausiai 12 valandų bendras sendraugių, studentų ir moksleivių susirinkimas, skirtas maldai, susitelkimui, mąstymui ir pasitarimams. Svarbiausia susigyvenimui ir šeimos dvasiai.

D. J.

Clevelando moksleiviai diskutuoja apie parapijas: (iš kairės) R. Staniškytė, S. Lenkauskaitė, A. Alšėnas, G. Puškorius, D. Čepulytė.

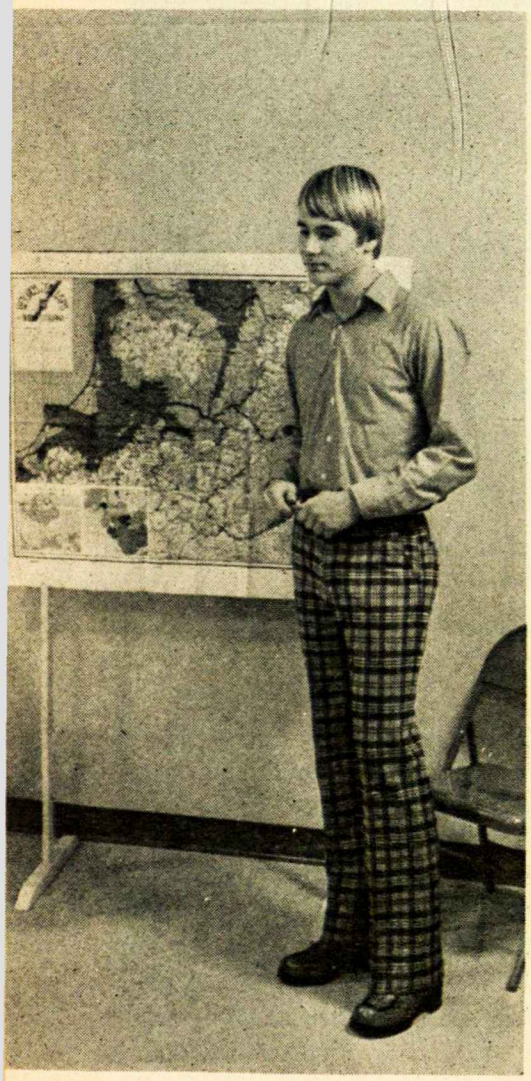

Clevelando ateitininkų susirinkime Tomas Palubinskas aiškina apie tėvų gimtinę. Jis neseniai buvo priimtas į "Ateeities" redakciją; jo uždavinys — rinkti trumpas ateitininkų veiklos žinias.

DRAUGIŠKUMO SUSIRINKIMAS

Detroite

Spalio 12 d. įvyko Detroito Karaliaus Mindaugo moksleivių ateitininkų kuopos antras šių metų susirinkimas. Maldą perskaitė ko-pirmininkė Rita Neverauskaitė. Po maldos supažindinom fuksus su valdyba, perspėdami juos, kad vėliau įvyks iniciacija.

Taura Zarankaitė, ko-pirmininkė, perskaitė studentės Gintės Damušytės rašinėlį apie hedonizmą. Hedonistas, tai žmogus kuris visada siekia tik sau malonumo. P. Udrienė, mūsų globėja, pranešė, kad šis susirinkimas bus "Draugiškumo susirinkimas". Nutarėm geriau susipažinti su visais nariais. Tuo tikslu Taura pravedė diskusijas. Maždaug valandą diskutavom įvertinimus draugų, ką darom kai supykstam, ir t. t.

Vidas Neverauskas, socialinių reikalų vedėjas, pasiūlė nuvykti lapkričio mėnesį į Meadowbrook teatrą pamatyti vaidinimą "Witness for the Pro secution", vieną iš Agathos Christie novelių.

Po to sekė linksmoji dalis, fuksų inciacija. Buvo atvykę 6 fuksai, Ramunė Ruobaitė, Živilė Idzelytė, Rasa ir Rita Kutkutės, Algis Petrulis ir Gintas Zaranka. Jiems buvo skirti visokie keisti uždaviniai — suvalgyti obuolį, kabantį ant medžio, nevartojant rankų, arba, gavus po maišą drabužių, apsivilkti, apibėgti gale kiemo pastatytą kėdę, grįžt ir nusivilkti.

Baigėm susirinkimą malda. Ji buvo sukurta ir padainuota Vidos Nakaitės ir Ramonos Pikūnaitės. Po maldos sekė vaišės.

Kristina Veselkaitė

MOKSLEIVIŲ SUSIRINKIMAS

Clevelandas

Sekmadienį, spalio 12 d., įvyko Clevelando moksleivių ateitininkų antrasis susirinkimas. Maldą paskaitė, ją surado ir paaiškino Andrius Palūnas. Po maldos penki nariai, kurie buvo pasiruošę, kalbėjo apie lietuviškas parapijas. Kai visi pakalbėjo, tada išsiskirstėme į penkias grupes, ir kiekviena grupė diskutavo apie jų pašnekesį. Po diskusijų vėl išsiskirstėme į grupes ir išrinkome tris dalykus, kuriuos diskutuosime ateityje.

Spalio 25 d. Clevelando moksleiviai turėjo "Halloween balių" ir žaidimų vakarą. Tuo pačiu buvo ir "fuksų" vakaras, kuriame naujus narius priėmėm ir kitais metais išeinančius į studentus išleidom. Po to truputį pažaidėm, pasivaišinome ir važiavome į "haunted house". Įvykiai tame "haunted house" padarė vakarą nepaprastai įdomiu.

Albertas Sušinskas

Clevelando moksleiviai ateitininkai susirinkime.

TRUMPAI

— **Ateitininkų Federacijos** centro valdyba spalio 8 d. posėdžiavo Cicero mieste. Dalyvaujant Federacijos dvasios vadui kun. St. Ylai, "Ateities" redaktoriui kun. dr. K. Trimakui ir žurnalo administratoriui J. Polikaičiui, buvo aptarti "Ateities" žurnalo reikalai: senų paveldėtų skolų mokėjimas, žurnalo vajus, jubiliejinė žurnalo šventė-vakaras (pramatyta 1976 m. spalio 16 Chicagoje) ir kt. Vajų koordinuoti kviečiamas Saulius Kuprys. Svarstyta ir sekančio ateitininkų kongreso vieta.

— **Linas Sidrys**, ligšiolinis Studentų Sąjungos referentas Federacijos centro valdyboje, iš pareigų pasitraukė. Jis savo laiką skiria įvairiems veiklos darbams; neseniai pradėjo globoti Pr. Dielininkaičio kuopos jaunesnių berniukų būrelį.

— **Mokyt. Julė Kraujalytė** yra Sao Paulo ateitininkų pastatyta kandidatė į III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. Iki šiol negauta žinių, ar ji buvo išrinkta.

— **Sao Paulo** (Brazilijoj) ateitininkai spalio 5 d. suruošė meno šventę, į kurią atsilankė ir kalbą pasakė ateitininkų sąjūdžio pirmūnas dr. Eliziejus Draugelis (plačiau žr. šio "Ateities" nr. "Veiklos" skyrių).

— **Toronto** ateitininkų 1975-6 m. veikla oficialiai prasidėjo spalio 5 šv. Mišiomis. Specialus komitetas koordinuoja visą veiklą. Komitetą sudaro dr. O. Gustainienė, K. Manglicas ir B. Čepaitienė. Specialūs parengimai: tėvų komiteto ruošiamas Havajų vakaras lapkričio 22 d., bendros Kūčios gruodžio 14 d. ir metinė šventė vasario 21 d.

— **Pedagogas ir istorikas dr. A. Kučas** sulaukė 75 m., o rašytojas, pedagogas ir literatūros istorikas Pr. Naujokaitis — 70 m. amžiaus.

— **Moterų rekolekcijos** įvyko lapkričio 7-9 d. Cenacle rekolekcijų namuose Chicagoje. Rekolekcijų vadovas — prel. dr. V. Balčiūnas. Jos kasmet organizuoja pačios moterys, dalyvauja daug ateitininkių.

— **Kun. dr. Ignas Urbonas**, buvęs moksleivių ateitininkų dvasios vadas, švenčia 40 metų kunigystės sukaktį. Nuoširdūs linkėjimai kun. Urbonui.

— **Philadelphijos** ateitininkų metinė šventė įvyko spalio 18-19 d. Į šią šventę atsilankė Federacijos vadas dr. P. Kisielius ir MAS centro valdybos ko-pirmininkas Linas Mikulionis. Vakarinę programą išpildė Clevelando studenčių ateitininkių ansamblis "Nerija" (plačiau žr. šio "Ateities" nr. "Veiklos skyrių).

— **Dr. Petras Kisielius**, Ateitininkų Federacijos vadas, Philadelphijos ateitininkų šventėje skaitė paskaitą. Ta pačia proga jis pasitarė su Atlanto pakraščio ateitininkijos veikėjais bei Kunigų Vienybės atstovais veiklos klausimais.

— **Kun. dr. Kęstutis Trimakas**, "Ateities" vyr. redaktorius, vyksta į III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Pietų Amerikon. Jis yra kviečiamas kongresinėse jaunimo studijų dienose skaityti paskaitą bei pravesti pokalbius apie žurnalistiką bei tautybės - religijos ryšį. Jam išvykus, **red. Aldona Zailskaitė** suredaguos "Ateities" 1976 m. sausio numerį.

— **Dr. Algis Norvilas** sutiko įeiti į "Ateities" žurnalo redakcinį kolektyvą ir suredaguoti du žurnalo numerius 1976 metais. "Ateities" redaktoriumi jis yra buvęs ir praeityje.

— **Prof. dr. Pranas Jucaitis**, ateitininkas nuo pat ateitininkijos pradžios, atsiuntė 1000 dol. Ateitininkų šalpos fondui ir 100 dol. "Ateities" žurnalui.

MOKSLEIVIAI

— Šiais metais Moksleivių Ateitininkų Sąjunga ruošia dvejus ideologinius kursus. Pirmieji įvyks lapkričio 26-30 d. Dainavoje. Šie kursai yra skiriami 14-16 m. moksleiviams., lankantiems gimnazijos 9, 10 arba 11 skyrių. Žiemos kursai įvyks per Kalėdų atostogas. Putname šiais metais nebus kursų.

— **Sao Paulo** (Brazilijoj) moksleivių ateitininkų kuopa pergyvena naują pavasarį (žr. šio "Ateities" nr. "Veiklos" skyrių). Kuopos pirmininkas yra Robertas Saldys.

— **Pr. Dielininkaičio** kuopos Chicagoje vadovybę sudaro: kun. Vaclovas Zakarauskas — dvasios vadas; Rūta Norkutė, Dalia Bilaišytė ir Lionė Bradūnaitė — jaunučių būrelio vadovės; Vida Kazlauskaitė ir Audronė Kižytė — mergaičių būrelio vadovės; Rūta Augiūtė — jaunių mergaičių vadovė; Boleslovas Lukoševičius ir Audrius Rušėnas —

berniukų būrelio vadovai; Linas Sidrys — jaunių berniukų vadovas; Agnė Kižienė — kuopos globėja.

- **Clevelando** Maironio kuopa turėjo pirmą šių metų susirinkimą rugsėjo 21 d. Kiekvienas narys papasakojo kitiems apie savo tėvų gimtąją vietą. Skaidrės buvo rodomos iš Dainavos vyresniųjų moksleivių ir jubiliejinės stovyklų.

— **Chicagos** Kun. Alfonso Lipniūno kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 28 d. Jaunimo Centre. Nariai buvo supažindinti su šių metų tema: "Moksleivis dvejuose pasauliuose". Susirinkimo meninę dalį išpildė Rita Ambrozaitytė, Rita Andrijonaitė, Lidija Dudėnaitė, Dalia Garūnaitė ir Audrė Kižytė.

— **Los Angeles** Vytauto Mačernio kuopa turėjo savo pirmą šių metų susirinkimą spalio 5 d. Buvo pristatyta šių metų valdyba: Rimas Polikaitis — prmininkas, Vita Polikatytė — iždininkė ir Jūratė Raulinaitytė — lakraštėlio redaktorė. Linas Kojelis vėl sutiko būti globėju.

— **Detroito** Karaliaus Mindaugo kuopa turėjo savo pirmą susirinkimą spali 12 d. Pirmininkė Taura Zarankaitė pravedė diskusijas apie hedonizmą. Fuksai turėjo atlikti kelis juokingus uždavinius (plačiau žr. šio "Ateities" nr. "Veiklos" skyrių).

— **Chicagos** Kun. Alf. Lipniūno nariai spalio 13 d. plovė automobilius užsidirbti pinigų savo pustuščiam iždui. Po penkių valandų darbo, Lipniūniečiai surinko 100 dolerių. Sekančių metų sausio 17 d. jie suruoš vakarą, kurio pelno dalis bus paskirta "Ateities" žurnalui.

— **Cicero** Vysk. M. Valančiaus kuopos valdybą sudaro: J. Aršitikytė — pirmininkė, V. Radvilas ir G. Baronas — vicepirmininkai, S. Baltrušaitytė — iždininkė, E. Šulaitis — korespondentas, Vida Kuprytė — laikraštėlio redaktorė. Pagrindiniai šių metų įvykiai yra: iškyla į mišką spalio 5 d., tradicinis adventinis susikaupimas gruodžio 12 d., agapė gruodžio 13 d., kuopos šventė kovo 7 d., ir Pavasario balius balandžio 18 d.

— **Toronto** moksleivių rengiamas vajus "Ateičiai" paremti jau turėjo įvykti. Apie jo pasisekimą jokių žinių iki šiol nesulaukėme, nes Kanados paštininkai streikuoja.

— **Jaunimo Centro** Chicagoje jaunųjų moksleivių ateitininkų pirmasis susirinkimas įvyko spalio 25 d. Kuopos organizatorė yra Rita Venclovienė, dvasios vadas —kun. Algimantas Kezys, S. J., o globėjai — stud. Elena Pabedinskaitė, Saulius Girnius ir Edis Razma. Rengiami mėnesiniai susirinkimai.

STUDENTAI

— **Studentų Ateitininkų Sąjungos** suvažiavimas įvyko lapkričio 1-2 d. Detroite. Neatsiradus kandidatuojančių, centro valdyba nebuvo sudaryta. Atskiros draugovės apsiėmė atlikti įvairius centro valdybos darbus. Buvo nutarta III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso proga Pietų Amerikoje surengti viso ateitininkiškojo jaunimo susirinkimą.
— **Detroito** studentų draugovės valdybą sudaro: pirm. Saulius Jankauskas; vicepimr. Jonas Dunčia; korespondencijos sekretorė Rusnė Baltrušaitytė; protokolų sekretorė Danutė Veselkaitė; iždininkė Kristina Mičiūnaitė; socialinių reikalų vedėja Rūta Dunčaitė; aktyvi narė Gintė Damušytė; patarėjas dr. A. Damušis.

SENDRAUGIAI

— **Sendraugių Sąjungos** centro valdyba posėdžiavo rugsėjo 13 d. Buvo aptarti Sąjungos suvažiavimo ir naujosios valdybos rinkimo klausimai. Sekantis suvažiavimas pramatomas 1976 m. rugpiūčio 7 d. Tarptautinio eucharistinio kongreso metu Philadelphijoje. Skyriai ir nariai prašomi kuo greičiau pateikti sugestijas dėl suvažiavimo programos. Suvažiavimo metu norima perduoti pareigas naujai centro valdybai, kuriai kandidatų pavardes pasiūlyti skyriai taip pat yra skatinami. Buvo nutarta pasitarti su New Yorko ateitininkais surengti dvasinį atsinaujinimo savaitgalį Rytų pakraščiui, o taip pat sudaryti moksleivių ateitininkų globos koordinacijos komitetą.

— **Chicagos** sendraugių susirinkimas įvyko spalio 19 d. Jaunimo Centre. Dienotvarkėje — Įspūdžiai iš ateitininkų jubiliejinės stovyklos Dainavoje. Sudaryta nauja valdyba: pirm. Aldona Zailskaitė, sekr. Algis Žukauskas, vicepirm. spaudos reikalams Pranas Razminas ir iždi. Milda Tamulionienė.

— **Clevelando** sendraugių skyrius 1975 m. ruošia dar dvi vakarones. Lapkričio 7 d. Dalia Staniškienė kalbės tema: Nepabaikime per anksti. Žvilgsnis į vedybinį bei šeimos gyvenimą. Gruodžio 5 d. Vytas Kliorys kalbės tema: Jaunimo religingumas -palaidumas ar pažanga.

— **Philadelphijos** sendraugiai suruošė vysk. M. Valančiaus minėjimą su kun. St. Ylos paskaita lapkričio 8 d.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Gruodžio 30 d. sukanka 10 metų, kaip tragiškai žuvo Studentų Ateitininkų Sąjungos vicepirm. Antanas Vainius.

ATITAISYMAS

"Ateities" spalio nr. 254 psl. trečios skilties pirmo paragrafo paskutinis sakinys turi būti: "Diena buvo užbaigta Nijolės Gražulienės paruoštu laisvės kovotojų vakaru..."

Šis "Ateities" numeris yra 36 puslapių, t. y. 4 puslapiais didesnis negu paprastai. — **Red.**

PLAUČIAI - KAS NORS ARČIAU ŠIRDIES

Operos premjera, įvykusi rugpiūčio 28 jubiliejinėj stovykloj Dainavos Dr. Damušio vardo operos rūmuose. (ši recenzija, kiek sutrumpinta, yra paimta iš stovyklos laikraštėlio "Kiauras Kibiras").

Šios recenzijos rėmai neleidžia suminėti "Plaučių" premjeron atsilankiusių damų exteriero, kovos dėl bilietų, sulaužytų kaulų, krentant nuo perpildyto operos rūmų balkono. Teks žengti tiesiai į esminius operos pastatymo aspektus — muziką, dainavimą, vaidybą — režisūrą, dekoracijas ir kai kurias organizacines detales, beveik neminint aukštos libreto kokybės bei gilių multidimensinių minamų.

Muzika — žadą atėmusi net ir didžiausiam netikėliui (Jonui Bogutai). Kompozitorius Rimas Juzaitis (tikra pavardė: Džim Ružaitis), pats dirigavęs tūkstantiniam operos orkestrui, sugebėjo duoti pritrenkiamo originalumo. Reiklesni kritikai, gal būt, užmes mielam Džimiui kai kurias įtakas, bet tai mažmožis, šiam recenzentui nesukėlęs nei smulkiausio disonanso.

Operos choras, skrupulingai ištreniruotas chorasmens Emilijos Pakštaitės, vietomis galėjo prilygti garsiajam Marquette Parko operos kolektyvui. Dainavo su absoliučiu įsijautimu, balminota intonacija, be Dainavoj įprasto bambino ir staugeliojimo atgarsių.

O solistai — tiesiog neįtikėtina! (Bet prieš tai, gal žodis apie operos turinį).

Prie Spyglio kranto išdygsta milžiniški Plaučiai. Pavojus visai ateitininkijai —iškvėpuos visą Dainavos deguonį, priversdami paskaitininkus trumpinti (o, skausme!) savo šnektas iki trijų minučių. Plautinę problemą šoka spręsti visos trys sąjungos, periferinės Federacijos institucijos bei kiti organai, įskaitant Plautininkų S-gą, o taip pat Šaulius, ALT'ą, VLIK'ą ir Lietuvių Bendruomenę. (Tik PLJS lieka savo siauram interesų rate ir laisvinimo kovon neįsijungia). Plaučius pašalina iš Bendruomenės, bet jie ir toliau žaloja ekologiją, nors krinta gilion depresijon, supratę etninio identiteto problemą. Tik elegantiškoji dama Rožytė Papūstaitė gelbsti padėtį —laužydama JAV LB įstatus, ji įsimyli į Plaučius ir prasideda draugiškų arijų nuspalvinta meilės dimensija. Tačiau šiam kilniam romansui lemta žūti, kaip palapinės lietuje — LB nesilaikydama veiksnių susitarimo, pasiunčia Vėjelio vadovaujamus agentus, kurie brutaliai nužudo Plaučius, o Rožytė, pamačiusi supliuškusį savo meilės objektą, nebeišlaiko, ir dramatiškai padaro sau graudų galą.

Rimo Kuliavos režisiūra buvo tobulai bedimiška — nei vienas artistas nepasikorė garsiakalbių sistemos kabeliuose, nei viena šokėja neužmynė pirmoj eilėj sėdėjusiems garbės svečiams.

D. Stončiūtės scenovaizdis buvo stačiai kvapą užimantis ir spektaklio metu nė kartą nenukrito nuo pakabų.

Du žodžiai apie Almio Kuolo ir Kęstučio Šeštoko (Kelmio Kuoštoko) libretą: 1. brandus; 2. šonkaulius laužantis. Nuostabi lyrika, puikūs gelmės aspektai ir pilietiškumo sąmoningumas.

Recenzijos negalima baigti nepaminėjus koncertmeisterio R. Kaspučio trimitų brigados.

Sekantis operos spektaklis — Brazilijoje! Šis recenzentas linki Šeštoko (Kuolo) Juzaičio inspiruotam kolektyvui siaubingos sėkmės.

Kunigaikštis Aloyzas K. Sylbeck'as

Negavęs iš anksto recenzijos teksto ir negirdėjęs operos dėka per ankstyvo atsisveikinimo iš stovyklos zoologijos sodų, galiu komentuoti tik taip: drūti tavo plaučiai, Kuoštokai!

Jonas G. Inas, Koreferentas

IŠTRAUKOS IŠ OPEROS "PLAUČIAI"

* * *

"Darbininke" plaučius peiksim,
Prieš Plaučius vieningai veiksim,
"Dirvoj" Plaučius iškoliosim,
Komunistu pravardžiuosim.

Peikė "Dirva", peikė "Draugas",
Peikė Plaučius net pats Fordas.
Pasipiktino "Naujienos" —
Vėl prirašė daug jautienos.

PLAUČIŲ ARIJA

Plaučiai, plaučiai mano byra,
Traukiu orą — negražu;
Nors širdelei vietos yra —
Aš du plaučius teturiu.

Kur manoji
toji meilė,
kur gi toji
ta ana?
Ar galvoja
toji meilė,
kad jai plaučių
Negana?

Nieks neduoda man ramybės,
Vis toks vienišas esu,
Pilnutinės asmenybės
Aš pasiekti negaliu.

ROŽYTĖS ARIJA

Plauteli, Plauteli,
Neverk tu, vargšeli,
Rožytė atėjo
Ir atnešė vėjo.

Plauteli, Plauteli,
Tave aš myliu,
Už tave sau kraują
Pralieti galiu.

1975 M. "ATEITIES" TURINYS

STRAIPSNIAI, RAŠINIAI

Burti ir atspirdėti — Redakcija 2
Prof. Antano Maceinos laiškas Federacijos Vadui (I) 6
Atsiliepimai į prof. Antano Maceinos laišką (I) — Kun. St. Yla, J. B. Laučka, Br. Krokys, V. Kolyčius, R. Šoliūnaitė, A. ir A. Liulevičiai, D. Bilaišytė, Sesuo M. Margarita, E. Pakštaitė ir V. Bilaišytė 11
Ateitininkų Sendraugių Sąjungos valdybos laiškas 26
"Ateities" veidą ryškinant — K. Trimakas 33
Prof. Antano Maceinos laiškas Federacijos Vadui (II — galas) 36
Atsiliepimai į prof. Antano Maceinos laišką (II) — J. B. Laučka, I. Stravinskytė, kun. St. Yla, S. Margarita, V. Kolyčius, V. Jonaitis 39
Ką mus moko psalmės — Kun. V. Bagdanavičius 45
Istorija kartojasi: Katalikų Bažnyčios priespauda XIX amž. — S. Girnius 49
Simo Kudirkos pasisakymai 52
Maldos — R. Olšauskaitė ir Ant. Razma 65
Protestas ir tremtis (I) — Ant. Maceina 68
Okupuotą Lietuvą aplankius (I) — Studentai ateitininkai 73
Šventasis Kazimieras — kun. M. Urbanavičius, MIC 83
Protestas ir tremtis (II) — Ant. Maceina 100
Okupuotą Lietuvą aplankius (II) — Studentai ateitininkai 107
Tik darbais įžiebsim laisvės liepsną — L. Kojelis 114
Ateitininkų misija — S. Yla 132
Malda už Tėvynę — iš LKB Kronikos 161
Gairės mūsų atsinaujinimui (I) — A. Damušis 164
Ugdant vertingą lietuvį — E. Razma 167
Reikia kurti "Lietuvį Išeivį" — A. T. Klimas 167
Šių metų ekumeniniai uždaviniai — kun. P. Dilys 169
Atsiliepimas į prof. Ant. Maceinos laišką — M. Stonys 171
Šauksmas prieš sąžinės laisvės paneigimą — V. Bilaišytė 172
Amerikietis apie Kroniką — E. M. Lovely, S.J. 173
Vacį Kuprį amžinybėn išlydint 199
Bandymas suprasti Čiurlionio kūrybą — R. Olšauskaitė 200
Parapijų klausimu — Pr. Razminas 205
Pokalbis su Tomu Kaspučiu 208
Studentų ateitininkų veiklai pagyvinti — R. Juzaitis 212
Okupuotos Lietuvos ateitininkų sveikinimas 225
Ateitininkų maldos į Kryžių 226
III Liet. Jaunimo Kongresas — P. V. Kisielius 230
Epizodai iš M. K. Čiurlionio gyvenimo — St. Yla 234
Gairės mūsų atsinaujinimui (II) — A. Damušis ir V. Kudžmaitė 238
Jaunimo kongresas (I) — P. V. Kisielius 253
Ateitininkų remobilizacija — Dr. P. Kisielius 263
Ko tikiuosi iš jubiliejinės stovyklos — K. Šeštokas 265
Ateitininkų jubiliejinė stovykla (įspūdžiai) — dr. K. Pemkus, R. Ivaškaitė, V. Kolyčius, P. Grušas, A. Skrupskelienė, B. Miniataitė, St. Tumosienė, J. Masilionis, B. Nekrašiūtė ir N. Balsytė, prel. Vyt. Balčiūnas, V. Kazlauskaitė 268
Pirmininko išpažintis — K. Šeštokas 277
Žemę pamilę, dangaus ilgėkimės — K. Trimakas 282
M. K. Čiurlionio muzika — L. Labanauskaitė 284
Laiškai iš Australijos — L. Rupinskaitė ir Vyt. Juška 286
Jaunimo kongresas (II) — P. V. Kisielius 290
Kaip sovietų okupacija paveikia tautiečius (I) — Vyt. Vardys 300
Šventųjų metų piligrimai — L. Sidrys 307
"Plaučių" operos recenzija — Kungšč. A. K. Sylbek'as 329

POEZIJA

Žiema — Ištraukos iš Donelaičio "Metų" 18
Kometos ašmenys — A. Radžius 21
Lietuva — K. Bradūnas 37
Mano Tauta — V. Šlaitas 44
Gimtoji kalba — J. Degutytė 51
Lietuvos vardas — B. Brazdžionis 54
Atsiplėšimas nuo pasaulio — D. Sadūnaitė 80
Lietuvai — J. Degutytė 109
Simfonija — L. Labanauskaitė 141
Mylimos ir žudomos raidės — K. Bradūnas 193
Eilėraščiai — A. Zailskaitė 309

ANTAI... — K. Trimakas 4, 34, 66, 98, 130, 162, 196, 228, 261, 298

ATVIRAI

Tarp lyties-deivės ir krikščioniškų vertybių — Kun. Kęstutis ir Apolonas 23
Kiek vaikų šeimoj? — Br. P. Kleinotas, S.J., ir šešios poros 142
Kada tautai grėsmė, nelaikas užsiiminėti vaikiškais žaidimais — S. Kuprys 179
Veiksnių konferencija, ALTa ir LB — A. Pakalniškis ir St. Barzdukas 244
Kas už sąvokų slypi — K. Girnius ir St. Yla 310

ATŽALOS

Detalė parke — L. Bradūnaitė 28
Nesiriboti, bet siekti tikslo — Dielininkaičio kuopos 7-8 sk. mergaitės 55
Skilimas tarp kartų šeimoje ir tautoje — V. Olšauskas 86
Mūs šalis, Lietuva (eil.) — A. Lelytė 87
Moksleiviai apie žodį 87
Tėvynė tik viena — A. Nelsaitė 119
Kas yra laisvė — R. Veselkaitė 120
Susitikimas — T. Zarankaitė 150
Meilė mūsų tėvų žemei — G. Zaranka 151
Užrašai iš stovyklos — R. Kamantaitė, A. Budrys, L. Palubinskas, A. Baškauskaitė, D. Norvilaitė, A. Rajeckas, S. Girnius, G. Baronas 183
Okupuotos Lietuvos kūrybinės sąlygos — V. Bichnevičius 214
Kaip žvelgti į gamtą — J. Dievažys, V. Polikaitis, A. Alšėnas, K. Keblinskienė, A. Radžius 246
Kas vyksta okupuotoje Lietuvoje — A. Mičiulytė 274
Užrašai — Jaunučiai Dainavos stovykloje 275
Dvasia, idealas ir gyvenimas — A. Pemkus, R. Narutytė, A. Rušėnas ir A. Kubiliūtė 316

KALBA

Kalba ir žodžiai — D. Kojelytė 59

KNYGOS

Stasio Ylos "Vardai ir veidai" — Saulius Kuprys 26
Pūkelevičiūtės Naujųjų Metų istorija — L. Mikulionis 56
M. Sluckio "Uostas mano neramus" — M. Eivaitė 116
Bendras katalikų ir protestantų veikalas — A. Grauslys 152
A. Maceinos "Bažnyčia ir pasaulis" — A. Šaulytė 153
Nepaprastas istorijos vadovėlis — A. Šaulytė 186
Kun. A. Grauslio "Šviesa tamsoje" — K. Trimakas 216
K. Borūtos Baltaragio malūnas — M. Eivaitė 249
Vertinga knyga apie maldą — prel. Vyt. Balčiūnas 288
Maceinos "Jobo drama" — R. Olšauskaitė 320

LAIŠKAI 1, 35, 79, 125, 154, 187, 219, 252, 289, 321

MŪSŲ ŠEIMOJ

Žaidžiu su žodžiais; Nekaltas Prasidėjimas — J. Dievažys 110
Kas svarbiausia — J. Dievažys 181
Atostogos — J. Dievažys 210
Apgriuvęs namelis — J. Dievažys 313

SIMBOLIAI

Saulė lietuvių mitologijoje — R. Olšauskaitė 57
Mėnulis lietuvių mitologijoje — R. Olšauskaitė 121

SUKAKTUVĖS — A. Zailskaitė..... 19, 48, 88, 113, 137, 174, 198, 240, 280, 318

VADAI

Juozas Brazaitis — pilnutinė asmenybė — A. Z. 20
Kun. A. Lipniūnas — Ant. Razma 90
Vyskupas Motiejus Valančius — Ant. Razma 139

VEIKLA 29, 60, 92, 126, 156, 188, 221, 254, 291, 322

VEIKSMINGAI VEIKTI

Planuojant veiklą — J. Jasaitytė 123

"ATEITIES" KONKURSAS JAUNIMUI

Savo 65 m. sukakties proga "Ateities" žurnalas skelbia konkursą jaunimui. Konkursas apima šias sritis: 1. **prozą** (novelę, apsakymą ir pan.), 2. **poeziją**, 3. **straipsnį-rašinį**, 4. **interviu-pokalbį** (jo pravedimą), 5. **veiklos** (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) **aprašymą**, 6. **dokumentinę fotografiją** ir 7. **meninę fotografiją** (premija gali būti skiriama už vieną nuotrauką arba už foto "essay"). Redakcija vertina visus 1975 m. lapkričio 1 d. — 1976 m. rugsėjo 15 d. laikotarpyje "Ateities" žurnalui atsiųstus kūrinius. Kiekvienos srities geriausiai įvertinto darbo autoriui, atskirai **studentui** (ar nestudijuojančiam 19 - 30 m. amžiaus), atskirai **moksleiviui** (ar nesimokančiam iki 18 m. amžiaus) bus paskirta 50 dolerių premija. Antrųjų vietų laimėtojai bus apdovanoti dviejų metų "Ateities" prenumerata, o trečiųjų vietų laimėtojai — vienerių metų prenumerata. Premijos bus įteiktos "Ateities" jubiliejaus šventėje 1976 m. spalio 16 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130 USA. Redaktorė: Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL 60650, USA. Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA.

NUO ADMINISTRACIJOS STALO

Aukojo "Ateičiai" paremti: 100 dol. — prof. Pr. Jucaitis (Rocky River, Ohio); 100 dol. — Chicagos studentų draugovė; 25 dol. — dr. I. K. Skrupskelis (Columbia, S. C.); 8 dol. — V. Šoliūnas (Lemont, Ill.); 6 dol. — L. Mikšys (Worcester, Mass.); po 5 dol. — kun. Pr. Kuras (Spring Valley, Ill.), J. Lieponis (Lockport, Ill.), R. Čepulienė (Willoughby Hills, Ohio), St. Džiugas (Chicago, Ill.); 4 dol. — kun. A. Babonas (Royal Oak, Mich.); 2 dol. — A. Aidis (Bathesda, Md.); po 1 dol. — Z. Babickaitė (Worcester) ir B. Neverauskas (Sterling Heights, Mich.).

Nauji prenumeratoriai: P. Gasiūnas, E. Jaciunskienė, L. Pakalnis, A. Urnevičius, R. Varnaitė (visi Australijoj); A. Astašaitis, Jr. (Troy, Mich.), A. L. Jarašiai (Elmhurst, Ill.), R. Vendovienė (Deerfield, Ill.), R. ir G. Mikalonytės (Chicago, Ill.), V. Krikščiūnas (Willowdale, Ont. Canada), K. Norkutė (Toronto, Ont. Canada), R. Vilgailytė (Great Neek, N.Y.), D. Miklaitė (Great Neck, N.Y.), D. Norvilaitė (Brooklyn, N.Y.) ir V. Prižgintas (Los Angeles, Calif.). Už aukas ir naujas prenumeratas nuoširdžiai dėkoja.

"Ateities" administracija

SENDRAUGIŲ CENTRO VALDYBOS RINKIMAI

Centro valdyba praneša, kad jos ir kontrolės komisijos kadencija baigiasi ateinančiais metais ir skelbia naujos centro valdybos bei kontrolės komisijos rinkimus pagal sąjungos įstatų 31 ir 37 straipsnius bei rinkimų nuostatus: 1) Rinkimai bus pravesti korespondenciniu būdu, ir todėl visi sąjungos skyriai prašomi iki 1976 metų vasario pirmos dienos prisiųsti centro valdybai naujus ar papildytus savo narių sąrašus, o pavieniai nariai prašomi pranešti savo naujus adresus centro valdybos sekretorei: Mrs. Roma Zilionis, 31 Dowlin Circle, Apt. T12, Baltimore, Md. 21234. Iki nustatyto termino negavusi naujų ar papildytų narių sąrašų, centro valdyba perduos rinkimų komisijai tokius narių sąrašus, kokius turės, ir pagal juos rinkimų komisija išsiuntinės balsavimo lapelius. 2) Nauja centro valdyba ir kontrolės komisija numatoma taip išrinkti, kad pareigos galėtų būti perduotos sąjungos visuotiniame suvažiavime, kuris nutartas sušaukti Tarptautinio Eucharistinio Kongreso metu. 1976 m. rugpiūčio 1-8 d., Philadelphijoj. 3) Rinkimų komisijon pakviesti ir sutiko įeiti šie Washingtono skyriaus nariai: Kęstas Čičiūnas, Virginija Gureckienė ir Juozas Vitėnas. Visais rinkimų komisijos reikalais rašyti jos pirmininkui: Mr. Kęstas Čižiūnas, 776 Trevino La., Falla Church, Va. 22043. Rinkimų komisija paskelbs balsavimo tvarką pagal centro valdybos priimtus nuostatus.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba

LIPNIŪNIEČIŲ VAKARAS "ATEIČIAI"

Chicagos Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopa ruošia vakarą Jaunimo Centre, 1976 m. sausio 17 d.

Pelnas bus skiriamas "Ateities" žurnalui. Tikimės, kad visuomenė parems. Gros Neo-Lithuanų orkestras.

ALp(LKA)1786
1975, Nr.10

90. 725. 293